

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

TREŚĆ NUMERU

Pierwiastek społeczny w samorządzie.

— *St. S.*

Wycieczka instrukcyjna starostów wg.
szlaku Pińsk-Brześć-Zamość-Często-
chowa-Kalisz-Kępno-Biała.

— *S. Podwiński.*

Dookoła spraw samorządowych
Z życia samorządu.

Komunikaty.

Gmina wiejska i miejska:

a) Budżet m. Poznania na r. 1927/28.

— *Z. Paw.*

b) Z gmin.

Wiadomości gospodarcze.

Poradnik,

Ogłoszenia.

Warszawa, 18 Września 1927 r.

Cena numeru 1 złoty.

Wydział Powiatowy Sejmiku Białostockiego
ogłasza

KONKURS

na stanowisko **Inżyniera meljoracyjnego,**
Kierownika Biura Meljoracyjnego przy
Wydziale Powiatowym.

Wynagrodzenie służbowe ustalone będzie
w drodze umowy.

Posada do objęcia od zaraz.

Zgłoszenia kandydatów winny zawierać:

a) życiorys ze wskazaniem wieku; stanu ro-
dzinnego, cenzusu wykształcenia, posiadanej prak-
tyki w dziedzinie meljoracji, oraz miejsca i ro-
dzaju pracy w ciągu ostatnich 3-ch lat,

b) wysokość wymaganego wynagrodzenia
służbowego,

c) uwierzytelnione odpisy świadectw szkol-
nych, zaświadczeń służbowych, oraz dokumentów,
stwierdzających posiadanie obywatelstwa pol-
skiego,

d) nazwiska i adresy osób, które mogą
udzielić referencji o kandydacie.

Oferty nieuwzględnione będą pozostawione
bez odpowiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Białostocki: *M. Bilek.*

Wydział Powiatowy Sejmiku Brzeskiego
ogłasza

KONKURS

na obsadzenie stanowiska **Kierownika Szpi-
tala Powszechnego, a zarazem Lekarza Re-
jonowego w Domaczewie.**

Do stanowiska przywiązane są pobory w/g
VII grupy uposażenia urzędników państwowych.

Od kandydata wymagane są następujące
dokumenty:

- 1) dowód ukończenia studjów,
- 2) dowód obywatelstwa polskiego,
- 3) conajmniej 3 letnia praktyka lekarska
i znajomość spraw admin.,
- 4) krótki życiorys.

Pierwszeństwo mają lekarze-chirurdzy.

Posada do objęcia z dniem 1-go paździer-
nika 1927 r.

Oferty nieuwzględnione zostaną bez odpo-
wiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta: (—) *Baran.*

Tymczasowy Zarząd Powiatowy w Gorlicach
ogłasza

KONKURS

na posadę sekretarza Wydziału Rady Powiatowej
w Gorlicach z poborami zależnie od kwa-
lifikacji podług IX względnie VIII kategorii płac
z 10% dodatkiem komunalnym.

W y m o g i

1. nieprzekroczony 40 rok życia,
2. ukończone studia wyższe,
3. trzyletnia praktyka samorządowa ewentualnie
państwowa,
4. obywatelstwo polskie,
5. własnoręcznie napisany życiorys,
6. referencje przynajmniej 2-ch osób znanych
z działalności publicznej.

Posada nadaną zostanie narazie prowizorycznie
z tem, że po roku nienagannej służby może nastąpić
stabilizacja.

Podanie należycie udokumentowane należy wno-
sić do Tymczasowego Zarządu powiatowego w Gorli-
cach do dnia 1 października 1927 r.

Kandydaci posiadający wiadomości buchalteryjne
będą mieli pierwszeństwo. Posada do objęcia natych-
miastowa.

Komisarz rządowy.
S T A R O S T A (—) *RICCI.*

Wydział Powiatowy Sejmiku Białostockiego
ogłasza

KONKURS

na stanowisko: 1) Kierownika Ludowej Szko-
ły Rolniczej w Supraślu, 2) nauczyciela ogrod-
nictwa i 3) nauczyciela przedmiotów ogóln-
kształcących w tejsze szkole.

Do stanowisk powyższych przywiązane są uposaże-
nia płatne ze Skarbu Państwa, ustalone indywidualnie
w drodze umowy, oraz w naturze od Sejmiku Powiat-
owego: mieszkania opał, światło i ordynarje.

Posady do objęcia z dniem 1 stycznia 1928 roku.

Zgłoszenia kandydatów winny zawierać:

a) życiorys ze wskazaniem wieku, stanu rodzinnego,
cenzusu wykształcenia, posiadanej praktyki, oraz miejsca
i rodzaju pracy w ciągu ostatnich 3-ch lat;

b) wysokość wymaganego wynagrodzenia służbowego;
c) uwierzytelnione odpisy świadectw szkolnych, za-
świadczeń służbowych, oraz dokumentów, stwierdzających
posiadanie obywatelstwa polskiego;

d) nazwiska i adresy osób, które mogą udzielić re-
ferencji o kandydacie.

Wzięte będą pod uwagę oferty kandydatów z wyż-
szym wykształceniem i dłuższą praktyką w rolnictwie
względnie w szkołach rolniczych.

Oferty nieuwzględnione będą pozostawione bez od-
powiedzi.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Białostocki: *M. Bilek.*

czas. 13458, -108

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYNCZY I ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. N 1520.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, - ŚTO-KRZYSKA 13 m. 15
TELEFON 131-92 i 225-50.

Redakcja rękopisów niezwraca.

OGŁOSZENIA ZWYKŁE ZA TEKSTEM
STRONA—200 ZŁ. POL. OGŁOSZENIA CYFROWE, ILU-
STROWANE I W TEKŚCIE o 50 proc. DROŻEJ, OGŁO-
SZENIA ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH DOSTAR-
CZONE BEZPOŚREDNIO DO ADMINISTRACJI o 25 proc.
TANIEJ. OGŁOSZENIA, NADESŁANE BEZ PODANIA
WYMIARU. DRUKUJE SIĘ NA 114 STRONY.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: *Józef Bek, pos. Aleksander Bogusławski, Stefan Boguszewski, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.*

ROK IX.

WARSZAWA, 18-go WRZEŚNIA 1927 R.

Nr. 38

Pierwiastek społeczny w samorządzie

W poglądach na rolę samorządu uwydatniają się dwa kierunki: jeden, który przez samorząd — ściślej biorąc przez autonomję — rozumie organ walki społeczeństwa z państwem, i drugi, który uważa związki samorządowe za część ogólnej administracji państwowej. Pierwszy kierunek można nazwać historycznym, drugi jest wyrazem nowoczesnego poglądu na państwo demokratyczne. W państwie absolutystycznym, w którym rząd przez podległą sobie administrację normował życie w niezależności od opinii społecznej — związki samorządowe spełniały rolę baszt, z których broniono się przed zakusami centralizmu, niezgodnymi z potrzebami i poglądami społeczeństwa, z których rzucano pociski w stronę organów centralistycznych w celu zmuszenia ich do zmiany postępowania i uwzględniania w większym stopniu potrzeb społecznych. Kierunek ten nie ma w Polsce podstaw do rozwoju i utrzymania się — o ile nie wystąpi w formie ruchów narodowościowych, niezasymlowanych z państwem.

Drugi kierunek jest logiczną konsekwencją pojęcia państwa demokratycznego, opartego o obywateli, ich związek moralny z państwem, poczucie współodpowiedzialności za losy państwa. W państwie demokratycznym rząd i administracja państwowa nie może być czemś obcem społeczeństwu — jeżeli stan taki trwa, jest przejściowy — kierunek jej prac zależy od opinii publicznej, od ciał, w których wyraża się wola rządzącego narodu, od wahań tej opinii. W państwie nowoczesnym nie wystarcza utrzymywanie związku rządu ze społeczeństwem przez ciała, pochodzące z wyborów, t. j. w zasadzie, wyrażające opinię społeczeństwa, ale zarówno ci, którzy spełniają funkcje rządzące, jak i ci, którzy reprezentują pewne sumy potrzeb i poglądów społecznych, szukają zetknięcia i uzgodnienia swoich stanowisk. Powstają różne ciała doradcze stałe, lub sporadycznie zwoływane, pierwszym organem społecznym są przyznawane nawet prawa decyzji, orzekania, odbywają się liczne konferencje, narady, ankiety i t. d. O ile więc z jednej strony rząd

i organy mu podległe wchodzą głęboko w życie społeczne i życie poszczególnych obywateli — o tyle z drugiej strony pierwiastek społeczny wchodzi głęboko w funkcje rządowe, oddziałuje na nie, współdziała pośrednio lub nawet bezpośrednio w rządzeniu.

W państwie nowoczesnym ten związek administracji rządowej ze społeczeństwem jest konieczny i oddziałuje w dwojakim kierunku: wprowadza w świadomość społeczną lepsze zrozumienie zagadnień państwowych oraz broni rządu i jego administracji przed niebezpieczną jednostronnością i skostnieniem biurokratycznym. Na tle tego współdziałania dokonuje się stale proces jednoczenia państwa z jednostką i ze społeczeństwem.

W tych nowych warunkach specjalnie doniosłą jest rola związków samorządowych. Nie mogą one już stanowić — jak w państwie absolutnym — organów walki, ale stanowią one organy współdziałania społeczeństwa z administracją rządową, organy doskonalsze, niż wiele innych, gdyż oparte na zasadzie przymusu, o określonych ustawami zadaniach, środkach finansowych i ściśle oznaczonej płaszczyźnie zetknięcia z organami rządowymi. Związki samorządowe wyrastają z ogólnych podstaw państwowych, spełniają część funkcji publicznych i służą temu samemu celowi zasadniczemu, co i administracja rządowa, t. j. rozwojowi państwa. Słusznie w naszej literaturze prawniczej podkreślono, że nie można przeprowadzić ściśle granicy między interesami ogólnopaństwowymi a lokalnymi, lub szczególną grupą interesów, gdyż to, co może być uważane za wyraz potrzeb lokalnych i co może być realizowane przy pomocy środków finansowych lokalnych — ma również znaczenie dla ogólnych stosunków w państwie i może mieć nawet duże znaczenie dla rozwoju i zabezpieczenia państwa.

Jest jednak rzeczą ważną, aby z konstrukcji samorządu w obecnych warunkach życia państwowego nie wyprowadzać wniosków, któreby negowały samą jego istotę i paraliżowały te zadania, jakie związki samorządowe spełnić mogą i winny. Z faktu, że administracja samorządowa jest częścią administracji publicznej, a nawet ści-

0221 173/1523

śle biorąc państwowej, nie wynika wcale, że zakres działania związków samorządowych winien być sprowadzony do minimum, że władze administracji rządowej winny krępować ruchy związków samorządowych i że ich nadzór winien być rozszerzony do maximum. Problem stosunku administracji rządowej do samorządowej winien być powiązany na zasadzie kryterjum z jednej strony ogólnopañstwowego interesu, z drugiej—rozwoju inicjatywy i energii społecznej dla celów publicznych. Zbyteń więzy ze strony administracji rządowej mogą uczynić ze związków samorządowych bezduszne i bezużyteczne, szcątkowe organy, które lepiej wyciąć, niż tolerować. Z drugiej jednak strony rozluźnienie wzajemnych stosunków może spowodować, w pewnych warunkach, wykołejenie się związków samorządowych, przynajmniej niektórych z nich, z ogólnej linii działania, wskazanej ogólnymi potrzebami i interesami.

Nie jest i nie może być naszym zadaniem wskazywać na tem miejscu, gdzie ta granica sięgać winna, ani zastanawiać się, czy nasze ustawodawstwo ten problem rozwiązało zgodnie z powyższymi kryterjami. Chodzi w

tej chwili o co innego, niż o zagadnienia natury prawnej, o sprawy natury społeczno-moralnej. Konsekwencją rozważań niniejszych jest, że w ramach obowiązujących przepisów działacze samorządowi i przedstawiciele administracji rządowej, mający styczność z samorządem, winni nacisk położyć przede wszystkim na rozwijanie pierwiastka społecznego w samorządzie, na budzenie inicjatywy, niekrępowanie jej, na utrwalanie świadomości zadań pracy samorządowej i potrzeb państwowych. Nie można samorządu traktować tylko jak podległych sobie urzędników, obowiązanych do wykonywania poleceń w granicach prawa, ale jak organy pracy społecznej, jak punkty zbiorcze energii obywateli, objętych związkiem społecznym. Pierwiastek społeczny — jest duszą pracy samorządowej. Gdy on ginie, umiera samorząd, ale wraz z tem opóźnia się proces zdrowej demokratyzacji społeczeństwa, opóźnia się narastanie tych węzłów, które łączą obywateli z państwem, które z państwa, będącego „całością prawa”, tworzą całość moralną.

St. S.

Wycieczka instrukcyjna starostów według szlaku Pińsk-Brześć-Zamość-Częstochowa-Kalisz-Kępno-Biała

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, dążąc do zapoznania starostów poszczególnych dzielnic z zagadnieniami administracji państwowej i samorządowej w całej Polsce, m. in., zorganizowało w końcu lipca b. r. wycieczkę instrukcyjną starostów do szeregu powiatów wszystkich dzielnic Rzplitej. Udział w wycieczce wzięli starostowie z 12 województw w ogólnej liczbie 21, i 5-ciu urzędników Ministerstwa, a w drugiej części wycieczki również i główny inspektor Ministr. p. inżynier Twardo Zwiedzono Pińsk — Zamość — Częstochowę — Kalisz — Kępno (woj. Poznańskie) — Białą Cieszyńską, przebywając w każdym powiecie przeciętnie 2 dni. Poznawszy szereg powiatów, dość wysoko stojących pod względem poziomu pracy samorządowej, pragnę, jako jeden z uczestników spostrzeżeniami swemi podzielić się z czytelnikami „Samorządu”.

Pierwszym powiatem, który wycieczka zwiedziła, był powiat PIŃSKI, woj. Poleskiego. Jest to jeden z największych pow. Rzplitej (6,417 klm. kw.), nieurodzajny; średnie zaludnienie wynosi 23 mieszkańców na 1 klm.². Powiat obecnie liczy 13 gmin zbiorowych i 3 miasta, z tego miasto Pińsk jest miastem wydzielonym. Ogółem powiat Piński liczy około 480 miejscowości, co stanowi na gminę około 40 miejscowości. Zamożność i poziom kulturalny ludności niski; analfabeci stanowią 84% ogółu; w 106 szkołach powszechnych pobiera naukę 30% dzieci w wieku szkolnym.

Obszar gruntów ornych wynosi 19%, łąk 12%, a nieużytków również 12% t. j. 60.000 ha. W tych warunkach praca samorządu jest trudna. Jakkolwiek jednak samorząd powiatowy zorganizowany został dopiero właściwie w r. 1924, może się on poszczycić już pewnym dorobkiem.

Budżet powiatowego zw. komunalnego na r. 1927

zamyka się sumą 616.945 zł., w tem 75.600 zł. wydatków i dochodów nadzwyczajnych. Jak w wielu powiatach, tak i w Pińskim jednym z najpoważniejszych działów gospodarki jest dział drogowy, na którym, jak na całym powiecie, katastrofalnie odbiło się zniszczenie wojenne, gdyż front rosyjsko - niemiecki przechodził przez powiat w ciągu dwóch lat. Władze polskie zastały wszystkie większe mosty spalone, a groble, bo tylko na nich egzystowały większe trakty, bądź zniszczone, bądź zamienione na okopy. Z tego też powodu, jakkolwiek powiat nie ma dróg bitych, to nie ich budowa, lecz odbudowa mostów i sypanie grobli pod drogi pochłania wszystkie fundusze na ten cel przeznaczone, a w tym roku wynoszące 105.632 zł. Ze względów lokalnych wysokość większych mostów musi wynosić 7 — 8 mtr. nad poziom wody, co wymaga sypania grobli. Samych większych mostów ponad 100 m.b. sejmik odbudował w ciągu 3 lat sześć, a ponadto dziesiątki mniejszych. Jest to dopiero część nieznaczną pracy. Na zdrowie publiczne sejmik wydatkuje 189.186 zł., utrzymując w Pińsku szpital ogólny i zakaźny, mały szpital w Wiczówce i rejon lekarski w Łahiszynie. Trzecim najpoważniejszym działem pracy jest popieranie rolnictwa i hodowli, a więc w dziale oświaty subsydja organizacjom rolniczym i szkole rolniczej w Duboje, utrzymywanie 3 sejmikowych lekarzy weterynarii, co łącznie z innymi wydatkami wynosi ogółem 77.010 zł. Ponadto wszystkie wydatki nadzwyczajne w sumie zł. 75.600—mają być zużyte na podniesienie stanu gospodarczego powiatu, gdyż obejmują wydatki na roboty meljoracyjne i podniesienie stanu hodowli w powiecie.

Poza zwiedzeniem i zbadaniem prac pow. zw. komunalnego wycieczka wyjechała do dwóch gmin wiejskich, odbywając tę drogę statkiem i motorówką, albo

wiem dojazd wodą jest najlepszy. Zarówno gmina Moroczna, jak i Chojno posiadają własne nowe budynki na urzędy gminne, a wewnętrzna organizacja urzędów może służyć jako wzór dla wielu gmin województw centralnych. Obciążenie 1 ha ziemi podatkami samorządowymi (powiatowemi i gminnemi) wyniosło w r. 1926 1 zł. 08 gr., państwowemi 91 gr.

Po zwiedzeniu, jedyne go zresztą w czasie wycieczki, urzędu wojewódzkiego w Brześciu, wycieczka przybyła 4-go dnia podróży do ZAMOŚCIA. Powiat Zamojski ma 1628 klm² powierzchni i 128.800 głów ludności, czyli 79 mieszkańców na 1 klm²: gmin wiejskich 13 i 2 miasta, na 1 gminę wiejską przypada średnio 27 miejscowości. Do ordynacji Zamojskich należy 47% powiatu, a reszta drobna własność włościańska, który to element jest dominującym czynnikiem w pracy samorządowej. Analfabetów posiada powiat 34%. Szkół powszechnych 163, do których uczęszcza 53% dzieci w wieku szkolnym. Wydajność gleby wysoka, wyższa od średniej dla b. Kongresówki, a zbliżająca się do średniej wojew. Poznańskiego. Wycieczka w powiecie zwiedziła, poza biurem wydziału powiatowego, klinkiernię, teatr sejmikowy, dom ludowy sejmikowy, park miejski, szkoły rolnicze sejmikowe, żeńską w Sitnie i męską w Janowicach, oraz fermę rolną w Sitnie; ponadto szereg odcinków dróg.

Budżet administracyjny pow. zw. kom. na r. 1927 wynosi 1.310.500 zł., w tem wydatki nadzwyczajne zł. 749.042 (budowa dróg 607.500 zł.). Ponadto sejmik prowadzi szereg przedsiębiorstw, a więc: gospodarstwo rolne w Sitnie na 106 mg, drukarnię i introligatornię, betoniarnię, klinkiernię, teatr i kino.

Drogi z ogólnej sumy 1.310.000 zł. pochłonąć mają 695.500 zł.; przyczem ze względu na niewielką długość dróg bitych (ca 30 klm) wydatki zwyczajne wynoszą 88.000, a resztę nadzwyczajne t. j. budowa około 8 klm. Powiat posiada własny niewielki kamieniołom, który daje jednak lichej materiał (piaskowiec). Prowadzi ponadto klinkiernię, której budżet zamyka się sumą brutto 160.000 przy produkcji rocznej około 1.500.000 sztuk klinkieru.

Klinkier do budowy dróg, zdaniem miejscowych, kalkuluje się dobrze, bo jakkolwiek koszt budowy jest większy, to ze względu na trwałość materiału konserwacja jest mała i wytrzymałość nawierzchni duża. Kalkulacja ta w powiecie Zamojskim jest następująca: bez robót ziemnych, drenażu i przepustów, gdyż koszty te są tu zawsze jednakowe, 1 klm. szosy klinkierowej kosztuje 41.840 zł., a klm. szosy 2-warstwowej (podkład z wapniaka i szaber granitowy)—47.416 zł. Klinkiernia Zamojska produkuje klinkier wg. własnego kosztu za 1000 sztuk klinkieru zwykłego 118 zł., a na 1 km. drogi zużywa się 240.000 klinkieru.

Dział szpitalnictwa pochłania 142.600 zł., za co sejmik utrzymuje 2 szpitale: w Zamościu na 55 chorych i w Szczepieszynie na 30 chorych.

W zakresie popierania szkolnictwa utrzymuje szkołę rolniczą męską w Janowicach o 54 uczniach i rolniczą żeńską o 42 uczniami, przyczem ogółem na cele rolnicze wydaje 101.600 zł.

Opieka powiat. zw. kom. nad gospodarką gminną

ujawnia się przede wszystkim w zakresie ulepszenia dróg gruntowych gminnych; w r. b. gminy otrzymają jako dotację 30% — 50.000 zł. oraz mają stałą pomoc fachową w osobie specjalnego technika, który ma w stałej opiece 432 klm dróg ulepszonych.

Z Zamościa udaliśmy się do CZĘSTOCHOWY, gdzie pierwszego dnia zwiedzono wydz. powiat., wysłuchano szeregu referatów, ponadto zwiedzono klasztor Jasnogórski i miasto. Drugiego dnia: sejmikową szkołę przemysłu ludowego, szereg odcinków budujących się szos powiatowych i gminnych, szereg budujących się budynków szkół powszechnych, kilka przedszkoli, rzeźnię gminną, szpital sejmikowy i urząd gminy w Olsztynie.

Powiat ten ma 1921 klm² powierzchni, 20 gmin wiejskich i 3 miasta, w tem Częstochowa jest miastem o 100.000 ludności, łącznie z nią powiat liczy 240.000 mieszkańców, przez co na 1 klm² przypada 122 mieszkańców. Powiat bardzo uprzemysłowiony, gdyż tylko 60% ludności znajduje zatrudnienie w rolnictwie i leśnictwie. Urodzajność gleby niżej średniej dla b. Kongresówki. Analfabetów około 27%; szkół powszechnych 195, gdzie uczęszcza około 57% dzieci w wieku szkolnym.

Powiat Częstochowski pod względem poziomu pracy samorządowej i jej dorobku w ciągu 8 lat bytu niepodległego zajmuje jedno z pierwszych miejsc wśród powiatów Rzplitej. W tym roku kończy on setny kilometr nowowyprowadzonych szos, pod jego kierownictwem i przy finansowej pomocy wybudowano w powiecie 44 budynki dla szkół powszechnych o 158 klasach (stosują tam system budowania długich pawilonowych parterowych budynków, gdzie korytarz jest z jednej strony gmachu i który to gmach można przedłużać, budując np. początkowo 2 klasy, a następnie dobudowując dalsze), sejmik prowadzi 77 przedszkoli dla dzieci w wieku od lat 4 do 7; ogółem obecnie w nich ma opiekę 3.600 dzieci i t. p.

Budżet na rok 1927 wynosi 961.500 zł. wydatków zwyczajnych i 469.300 zł. nadzwyczajnych, ogółem 1.430.000 zł. Z powyż. sum 597.000 przeznaczone jest na drogi, w tem na budowę dróg 346.500; sejmik dość silnie popiera akcję budowy dróg przy pomocy spółek drogowych, zakupując w nich udziały, na co np. w r. b. zamierza wydać 63.500 zł. Natomiast intensywna budowa dróg (100 klm. skończone) zmusiła pow. zw. kom. do zaciągania długów, których spłata w r. b. wyniesie poważną sumę zł. 247.200, o ile powiatowi nie uda się uzyskać odroczenia częściowego terminów płatności. Na utrzymanie 77 przedszkoli sejmik wyda 127.000 zł., na budowę szkół powszechnych 67.800 zł. Dział zdrowotności pochłania 101.000 zł.; sejmik utrzymuje w Częstochowie szpital weneryczny na 40 chorych, w Kłobucku na 15 chorych i w Krzepicach na 10 chorych. Dla braku miejsca nie mogę szerzej omówić pozostałych dziedzin pracy pow. zw. kom. w Częstochowie, jak popieranie rolnictwa, opieka społ., pożarnictwo itp., lecz pragnę podkreślić, że jestto powiat, który pracuje bardzo intensywnie i we wszystkich kierunkach równomiernie, gospodarując jednocześnie bardzo oszczędnie i celowo.

Z kolei zatrzymała się wycieczka w KALISZU, gdzie zwiedziła biura wydziału powiatowego, wysłuchała sze-

regu referatów, udała się do urzędu gminnego w Opátówku i do Liskowa. Następnego dnia zwiedzono kolejkę wąskotorową Kalisz - Turek (jest to zw. celowy 2 powiatów i m. Kalisza), oraz sejmikowe szkółki drzew owocowych w Dzieżbinie.

Powiat Kaliski ma 1480 km² powierzchni, ludności 180.000 (w tem miasto 45.000); gęstość zaludnienia 122 głowy na 1 km². Dzieli się powiat na 20 gmin wiejskich i 2 miasteczka (poza Kaliszem). Stan analfabetyzmu i szkolnictwa podobny, jak w powiecie Częstochowskim. Wydajność ziemi ornej jest znaczna i osiąga wydajności słabszych powiatów Poznańskiego.

Budżet powiatu na r. 1927 wynosi zł. 1.108.000, w tem wydatków zwyczajnych 765.700 zł.,

Dziedzina intensywniej pracy jest: komunikacja i rolnictwo.

W zakresie budowy dróg powiat w r. b. zamierza wybudować 5 klm. drogi kosztem 180.000 zł., a ogółem na drogi prelinuje 475.000 zł.; konserwuje 170 klm.; wybudował od r. 1919 — 15,5 klm., zaś spółki drogowe przy jego pomocy 9 klm.

Na popieranie rolnictwa w wydatkach zwyczajnych figuruje suma 82.900 zł. i za tę sumę sejmik nabywa ziarno do reprodukcji, udziela zasiłków instyt. rolniczym, prowadzi szkółki drzew owoc. i alejowych, utrzymuje 1 lekarza weteryn. i t. p. Wydatki nadzwyczajne wynoszą 85.500 zł. i m. in. jest tam suma 50.000 zł. na kupno i uruchomienie fabryki i szkoły przetworów owocowych.

Na specjalną uwagę zasługuje celowa organizacja związku spółek wodnych i meljoracyjnych, który w r. b. obejmie 51 spółek, i ma na celu propagandę zakładania nowych spółek, oraz stały nadzór i pomoc fachową dla egzystujących.

W dziale opieki społecznej, której wydatki wynoszą 142.000, znajduje się suma 80.000 zł. jako wydatki za leczenie ubogich w szpitalach m. Kalisza (zwrotne od gmin).

Sejmik pow. szpitali nie utrzymuje, a posiada jedynie własną organizację służby zdrowia, t. j. lekarza naczelnego i 5-ciu lekarzy rejonowych.

Szereg potrzeb powiatu zaspakajają instytucje, znajdujące się w Liskowie, które mają znaczenie i na terenie szerszym niż powiat Kaliski. Lisków posiada szereg instytucji lokalnych, spółdzielczych, jak: stowarzyszenie spożywcze, piekarnię, spółdzielnię roln. handl., spółdz. budowlaną, mleczarnię, bank ludowy, dom ludowy itp. Ponadto istnieje tam szkoła rolnicza i hodowlana, szkoła rzemieśl. - przemysłowa, szkoła zawodowa żeńska, szkoła mleczarska, a pozatem rzemieślnicza na 320 dzieci. Wszystkie te ostatnio wymienione instytucje w dużej części zwalniają pow. zw. kom. od obowiązków w tym zakresie.

Pow. KĘPIŃSKI wojewódz. Poznańskiego, jakkolwiek graniczy z pow. Wieluńskim woj. Łódzk., jest pod każdym względem zupełnie innym od powiatów b. zaboru rosyjskiego. Z tych to względów uczestnicy wycieczki szczegółowo zwiedzali zarówno liczne i wzorowe urządzenie miasta Kępno (6.700 ludności), jak i powiatu.

Powiat ma 707 km² powierzchni, a więc jest 9 razy mniejszy od Pińskiego, a przeszło 2 razy od wszystkich zwiedzonych powiatów b. Kongresówki. Powiat

liczy 52.600 głów, co na 1 km² daje 75 głów. Stan oświaty jest b. wysoki. Powiat jest prawie wyłącznie rolniczy o wydajności gleby, niższej od średniej dla ziem zachodnich, lecz wyższej od średniej województw centralnych. W pow. są 82 gminy jednowioskowe i 62 obszary dworskie, oraz 6 komisarjatów obwodowych. Sieć komunikacyjna b. gęsta, albowiem jest w powiecie 77 klm. kolei i 224 klm. dróg bitych.

Zakres pracy powiat. zw. kom. w b. dzielnicy pruskiej, a również w Kępnie, jest znacznie skromniejszy, niż np. w wielu powiatach b. zaboru rosyjskiego. Przyczyną tego stanu jest zarówno bardzo silny rozwój, datujący się jeszcze z przed wojny, różnych społecznych organizacji polskich, zastępujących i wyřęczających samorząd, jak i istnienie szeregu przymusowych organizacji, jak np. izby rolnicze, przemysł.-handl., kasy chorych, różnego typu ubezpieczalnie, których działalność prawie, że zupełnie wyklucza inicjatywę samorządu powiatowego w jakichkolwiek dziedzinach pracy społecznej. Wszystkie te zagadnienia są unormowane szczegółowymi przepisami prawnymi, czy to w zakresie opieki społecznej, czy spraw sanitarnych, czy opieki akuszeryjnej.

Prawie jedyną dziedziną, która pozostaje wyłącznie w administracji samorządu powiatowego, jest dział drogowy. Powiat Kępiński ma 224 klm. dróg bitych; od r. 1920 wybudował 14,5 klm. Drogi są wysadzone drzewami owocowymi, z których roczny dochód przekracza sumę 25.000 zł.

Budżet pow. zw. kom. na r. 1927 wynosi zł. 486.912, w tem drogi — 190.235 zł.

Na cele zdrowotne przewiduje budżet 59.600 zł., w tem utrzymanie szpitala na 25 chorych ma wynieść zł. 41.900 zł. Wydatki na opiekę społeczną 36.900 zł., w tem koszt utrzymania umysłowo - chorych 20.800. Wydatki administracyjne wynoszą 81.300 zł. t. j. około 17% budżetu, i w tem mieści się suma 40.000 zł. wydatków rzeczowych, związanych z utrzymaniem dużej liczby budynków powiatowych.

Ponadto z 486.000 zł. sum budżetowych należy wyeliminować 55.500 zł., wydatku p. n. „Świadczenia dla innych zw. kom.“, który przedewszystkiem zawiera 45.000 zł. podatków wpłaconych przez powiat na rzecz krajowego zw. komunalnego. Niezależnie od tego budżet zawiera pozycję 45.900 zł. wydatku na utrzymanie komisarjatów obwodowych, tak że niewielki budżet zmniejsza się w ten sposób do niecałych 400.000 zł.

Sytuacja finansowa powiat. zw. kom. jest doskonała, nie posiada on wcale długów, zupełnie nie pobiera opłat drogowych, a z poważnych nadwyżek dochodów zamierza znacznie powiększyć swe budynki, zajęte przez biura wydziału pow. i wybudować domy mieszkalne dla urzędników, ogółem wydatkując na ten cel ok. 500.000 zł. gdyż wszystkie ustawowe swe obowiązki wypełnia i nie ma pilniejszych potrzeb inwestycyjnych.

Miasto Kępno, jakkolwiek posiada tylko 6741 głów ludności, pod względem urządzeń może być wzorem dla wielu miast. Posiada wzorowe bruki, wodociąg, piękny park, spore tereny zajęte przez robotnicze ogródki działkowe (każda działka z wodą z wodociągu miejskiego), stację opieki nad matką i dzieckiem, strażnicę pożarną, łaźnię, rakarnię, gazownię miejską, rzeźnię, miejskie gimnazjum żeńskie i wzorowe budynki szkół powszechnych.

Miasto ma obszar 690 ha; majątek wynosi 1.334 tysiące zł., długi 82.500 zł. Budżet administracyjny na r. 1927 — zł. 231.000 — łącznie z przedsiębiorstwem 418.000 zł. W budżecie administracyjnym wydatki nadzwyczajne wynoszą zaledwie 2.500 zł. Ogólna administracja pochłania 60.000, oświata 84.000, ulice 20 tys., opieka społeczna 18 tys. i t. p.

82 gminy wiejskie powiatu z ogólną liczbą ludności 35.621 głów wydatkują w r. b. 140.195 zł. w tem wydatki nadzwyczajne wynoszą 2.339 zł. Na oświatę wydają 51% swych budżetów, 18% na administrację, 11% na bezpieczeństwo publiczne, a 9% na opiekę społeczną, inne pozycje są prawie bez znaczenia. Najmniejszy budżet wynosi 131 zł., największy 8.691 zł.

Ostatni ze zwiedzonych powiatów BIALSKI, wojew. Kraokwskiego ma 464 km.² obszaru, 81.000 mieszkańców, w tem w 3 miastach zamieszkuje 15.200, a reszta w 44 gminach wiejskich. Gęstość zaludnienia b. znaczna — 175 głów na 1 km.². Rolnictwu poświęca się tylko 43% ludności, przemysłowi 45%, handlowi 4%. Wydajność gleby dość mała.

Administracja samorządowa powiatu jest tam niezłączona z osobą starosty, albowiem komisarz rządowy wydziału powiatowego jest długoletni marszałek powiatu. Wycieczka zwiedziła wydział powiatowy, magistrat m. Białej, różne zakłady i instytucje miejskie, Kasę Chorych,

szereg odcinków dróg, uzdrowisko Szczyrk, budujący się zakład wodny na Sole w Porąbce i miasto Kęty.

Budżet powiatu na r. 1927 zamyka się sumą zł. 500 tys., w tem na drogi przeznaczone jest 302 tysiące zł. W powiecie znajduje się 120 klm. dróg państw. i wojewódzkich, 160 klm. dróg powiatowych i 340 klm. dróg gminnych — wszystkie są bite, lecz przeważnie bez twardego podkładu i o nieprzepisowej szerokości. Od r. 1919 pow. zw. kom. wybudował 6½ klm. drogi; posiada on do konserwacji 1200 obiektów mostowych trwałych i 100 drewnianych. W powiecie są 3 zarządy drogowy: państwowy, Tymcz. Wydz. Krajowego i powiatowy. Pewną pomocą w pracy dla pow. zw. kom. jest instytucja stałych delegatów drogowych, których w powiecie jest sześć.

Poza drogami i administracją, która kosztuje 71.600 zł. rocznie, jedyną poważniejszą pozycją jest zdrowotność (zł. 22.700), która ogranicza się do utrzymywania lekarzy okręgowych, bowiem szpitale utrzymuje Tym. Wydz. Samorz. we Lwowie. Ponadto na cele rolnicze powiat wydaje 24.200, udzielając szeregu subwencji. Inne pozycje są bez większego znaczenia.

Na tem wycieczka została zakończona i uczestnicy jej rozjechali się w różne strony Rzplitej, obiecując sobie, że zużytkują w dalszej swej pracy ten bardzo bogaty materiał obserwacyjny, który przyniosła im ta 2-tygodniowa wędrówka.

Stanisław Podwiński.

Dookoła spraw samorządowych

O BOWIĄZKI GMIN W ŚWIETLE ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO DO USTAWY O ZAKWATEROWANIU WOJSK W CZASIE POKOJU.

(P.). W Dzienniku Ustaw Nr. 97 z r. 1925 została ogłoszona ustawa z dn. 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojsk w czasie pokoju. Ustawa ta unormowała całość tego zagadnienia, omawiając sprawę kwater stałych, przejściowych lub nagłych, utworzenie Funduszu Kwaterunkowego, wprowadzenie specjalnego podatku kwaterunkowego, oraz sprecyzowała obowiązki gmin miejskich i wiejskich w tym zakresie.

Minister Spraw Wojskowych wydał w rozwinięciu tej ustawy trzy rozporządzenia wykonawcze: z dn. 24 marca 1927 r. (Dz. U. Nr. 37, p. 333) o uprawnieniach do otrzymania kwatery stałej, przejściowej lub nagłej; z dn. 2 czerwca 1927 r. (Dz. U. Nr. 56, p. 496) o organizacji „Funduszu Kwaterunku Wojskowego” i z dn. 11 lipca 1927 r. (Dz. U. Nr. 71, p. 623) o wynagrodzeniu za kwatery stałe, dostarczone przez zarządy gminne na podstawie art. 12 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. To ostatnie rozporządzenie w największym stopniu dotyczy związków komunalnych, dzieli ono wszystkie miejscowości na 8 klas, różniczkując odpowiednio wysokość wynagrodzenia za dostarczane kwatery. Zarządy gmin otrzymują co miesiąc od komend garnizonów należność, obliczoną w/g tych stawek za wszystkie kwatery stałe, dostarczone przez gminy. Ponadto zarządy gmin

otrzymują od władz wojskowych ⅔ różnicy między wynagrodzeniem opłaconem gminie przez administrację wojskową w/g taryfy, a płaconem przez gminę faktycznie za wynajęte przez nią lokale; jedna ⅓ opłacana jest z budżetu Ministerstwa Spraw Wojskowych, a druga z Funduszu Kwaterunkowego Wojskowego.

Obecnie Minister Spraw Wojskowych zaprojektował wydanie nowego rozporządzenia, rozwijającego dotychczas nieomówione przepisy ustawy, a mianowicie precyzującego obowiązki zarządów gmin, wynikające z art. 9 i 12 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r.

Pierwszy z artykułów powyżej cytowanych nakłada na gminy obowiązek zwrotu w ciągu 12 miesięcy od otrzymania wezwania, budynków, będących własnością samorządów, wzniesionych lub przerobionych na potrzeby koszar, a obecnie zajętych na inny cel. Władze wojskowe w myśl projektowanego rozporządzenia, winny w takich wypadkach zwracać się do związków samorządowych za pośrednictwem Ministra Spraw Wewnętrznych. Zarządy gmin mają prawo, celem opróżnienia tych budynków, usuwać z nich osoby cywilne; nie są obowiązane do dostarczania im lokali zastępczych, chyba, że zobowiążą się do tego w drodze specjalnej umowy.

Art. 12 ustawy nakłada na zarządy gmin obowiązek dostarczania oficerom i podoficerom żonatym zawodowym stałym kwatery, o ile nie mają one pomieszczenia w koszarach, wzgl. nie wynajmują sobie mieszkania w drodze umowy. W rozporządzeniu wykonawczem jest stwier-

dzone, że do kwatery stałej ma prawo tylko ten, kto nie może otrzymać mieszkania w koszarach.

Zarząd gminy winien dostarczyć osobną kwatere stałą w ciągu 1 miesiąca od dnia doręczenia żądania. Przy zajęciu kwatery należy spisać protokół opisujący stan kwatery. Normalne reperacje, powstałe skutkiem naturalnego zużycia, uskutecznia właściciel nieruchomości. W wypadku, gdy zarząd gminy w ciągu 1 miesiąca odpowiedniej, osobnej kwatery nie dostarczy, to uskutecznia to na wniosek władz wojskowych władza administracyjna I instancji w ciągu następnego miesiąca, czyniąc to naturalnie na rachunek gminy. Komenda garnizonu przydziela kwatery, wydając nakazy zajęcia, którego odpis dostaje również właściciel nieruchomości i zarząd gminy. Nakazy zwolnienia będą wydawane w ten sam sposób.

NADZÓR I KONTROLA NAD INSTYTUCJAMI I ZAKŁADAMI OPIEKUŃCZEMI.

(P.). Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 kwietnia 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 40, poz. 354) została uregulowana sprawa nadzoru i kontroli nad działalnością stowarzyszeń, instytucji i zakładów opieki społecznej. Samorząd terytorjalny jest z tego względu zainteresowany treścią tego rozporządzenia, że przepisy zawarte w nim znajdują zastosowanie przy sprawowaniu nadzoru nad zakładami opiekuńczymi utrzymywanymi przez samorząd. Nadzór ten jednak będą sprawować naturalnie właściwe władze nadzorcze zainteresowanych związków samorządowych, a nie władze przewidziane dla sprawowania nadzoru nad pozostałymi stowarzyszeniami i zakładami.

Obecnie Minister Pracy i Opieki Społecznej opracował trzy rozporządzenia wykonawcze do powyższego Rozporządzenia Prezydenta z dn. 22 kwietnia 1927 r.

Pierwsze dotyczy sposobu opracowywania sprawozdań z działalności instytucji, zakładów i t. p., oraz systemu rachunkowości. Sprawozdania mają być składane po upływie każdego roku budżetowego, trwającego od 1 kwietnia do 31 marca, i to w ciągu 3 miesięcy, a więc do dn. 1 lipca. Sprawozdanie winno zawierać opisanie przeznaczenia zakładu, ilości personelu, ilości pensjonarzy z szeregiem szczegółów o nich, przeciętnych wydatków itp. Wszystkie zakłady winny prowadzić w zakresie rachunkowości dziennik systemu amerykańskiego wzgl. księgę kasową z szeregiem szczegółowo wyliczonych kont, księgę magazynową i księgę inwentarzową.

Roczne sprawozdanie rachunkowe winno zawierać: rachunek dochodów i wydatków, preliminarz dochodów i wydatków na rok następny. Projekt rozporządzenia zawiera poza tem wzory ksiąg i szereg bardzo szczegółowych wskazówek co do sposobu opracowywania sprawozdań ogólnych i rachunkowych. Nie ulega wątpliwości, że ta forma nadzoru niezbędna może wobec instytucji prywatnych winna ulec znacznemu uproszczeniu w stosunku do instytucji, prowadzonych przez związki samorządowe.

Drugie rozporządzenie dotyczy kwalifikacji kierowników zakładów opiekuńczych. W myśl projektu rozporządzenia kierownikiem (czką) zakładów może być osoba mająca 25 lat życia i 2-letnią praktykę w tej dziedzinie. Nie może być osoba pozbawiona władzy rodzicielskiej, ograniczona w korzystaniu z praw, karana za przestęp-

stwo przeciw moralności, chora zaraźliwie. Ogólne wykształcenie winna posiadać w zakresie 7 klas szkoły powszechnej i fachowe w zależności od typu zakładu; rozporządzenie w tym zakresie daje szczegółowe normy. Władza nadzorcza ma prawo żądać usunięcia kierownika dla braku przepisowych kwalifikacji. O ile brak jest osób o przepisowych kwalifikacjach, może zastępczo kierować zakładem inna osoba, lecz nie dłużej niż lat 5. Osoby obecnie kierujące zakładami, a niemające przepisowych kwalifikacji mogą pełnić swe obowiązki, o ile poddadzą się po przejściu specjalnego kursu, — fachowemu egzaminowi.

Trzecie rozporządzenie dotyczy sprawy regulaminów wewnętrznych zakładów opiekuńczych. Projekt zobowiązuje egzystujące zakłady do opracowania w ciągu 3 miesięcy regulaminów w myśl zasad rozporządzenia. Nowo powstające zakłady przed otwarciem muszą go złożyć władzy nadzorczej do zatwierdzenia. Rozporządzenie szczegółowo określa w 15 punktach, jakie zagadnienia ma ustalać wzorowy regulamin. Szereg punktów regulaminu, dotyczących bezpośrednio pensjonarzy, winny być wywieszane wewnątrz zakładu dla wiadomości ogółu.

Obydwa wyżej omówione rozporządzenia regulują bardzo istotne zagadnienia z dziedziny organizacji opieki społecznej i w pełni znajdują zastosowanie do zakładów utrzymywanych przez związki samorządu terytorjalnego.

POLSKI KOMITET DLA SPRAW RATOWNICTWA I PIERWSZEJ POMOCY LEKARSKIEJ W NAGŁYCH WYPADKACH.

(B.). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło się do Towarzystwa Doraźnej Pomocy Lekarskiej w Warszawie (Pogotowie Ratunkowe) z propozycją utworzenia Polskiego Komitetu dla spraw ratownictwa i pierwszej pomocy lekarskiej w wypadkach nagłych.

Zarząd Towarzystwa Doraźnej Pomocy Lekarskiej, podejmując inicjatywę w tym kierunku, opracował projekt statutu Polskiego Komitetu i przesłał go instytucjom zainteresowanym z prośbą o wydelegowanie przedstawiciela w d. 11.IX r.b. na naradę nad zawiązaniem Komitetu i rozpatrzeniem projektu statutu oraz poczynieniem kroków do rozpowszechnienia idei samarytańskiej w Polsce. Na posiedzenie, które odbyło się w lokalu T-wa Doraźnej Pomocy Lekarskiej przy ul. Leszno 58, przybyli przedstawiciele zainteresowanych Ministerstw i instytucji, a więc przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Kolei, Pracy i Opieki Społecznej, Spraw Wojskowych, dalej przedstawiciel Polskiego Czerwonego Krzyża Związku Miast Polskich, Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego, Zakładu Ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków oraz przedstawiciele T-wa Doraźnej Pomocy Lekarskiej w Krakowie, Lwowie i Łodzi.

Przystąpiono do obrad nad projektem statutu, do którego wniesiono cały szereg poprawek. Ostateczny projekt statutu przewiduje skład Komitetu z przedstawicieli istniejących na terenie państwa instytucji doraźnej pomocy lekarskiej, nieobliczonych na zysk, z przedstawicieli wyżej wymienionych Ministerstw i instytucji samorządowych oraz ubezpieczeniowych, z przedstawicieli L. O. P. P. i Obrony Przeciwgazowej Państwa, wreszcie Związku Straży Ogniowych i Towarzystw Lekarskich, o ile te ostatnie zgłoszą akces do Komitetu.

Celem Komitetu jest rozwój idei samarytańskiej w Polsce, inicjatywa i organizacja stacyj ratunkowych w Polsce, skoordynowanie tej akcji na całym terenie Rzeczypospolitej, udzielanie pomocy prawnej i finansowej instytucjom doraźnej pomocy lekarskiej oraz reprezentowanie wobec instytucji zagranicznych ratownictwa lekarskiego w Polsce. Komitet czerpie swe środki ze składek poszczególnych członków Komitetu, z ofiar, z dochodów z imprez, urządzanych przez Komitet, z subwencji państwowych, samorządowych i instytucji publiczno-prawnych i z dochodów od kapitałów i własności Komitetu. Władzami Komitetu jest Walne zebranie, Wydział Komitetu, wybrany przez Walne zebranie oraz prezes Wydziału, który jest jednocześnie prezesem Komitetu. W razie likwidacji Komitetu cały majątek Komitetu przeznaczają Walne zebranie Komitetu na cele pokrewne jego zadaniom.

Wreszcie wybrano Komisję, złożoną z przedstawicieli Związku Miast Polskich, Biura Zjazdów Samorządu Ziemińskiego i Ogólno-Państwowego Związku Kas Chorych, która winna się zająć ostatecznym opracowaniem statutu w ramach statutu, uchwalonego przez zebranie, oraz zalegalizowaniem tegoż.

WYDZIAŁ KOMUNALNEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ W MIN. SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

(G.). W № 209 Monitora Polskiego z r. b. ogłoszone zostało rozporządzenie Rady Ministrów z d. 29-go sierpnia r. b., zmieniające statut organizacyjny Min. Spraw Wewn. Zmiana polega na wydzieleniu spraw aprowizacyjnych z zakresu czynności Wydziału Społeczno-Gospodarczego Departamentu Samorządowego i utworzeniu Specjalnego Wydziału Apropowizacyjnego, podległego bezpośrednio podsekretarzowi stanu. Dawny Wydział Społeczno-Gospodarczy zamieniony został na Wydział Komunalnej Polityki Gospodarczej. Wydział ten, po odłączeniu odeń spraw aprowizacyjnych, obejmuje sprawy, dotyczące ekonomicznej działalności związków komunalnych i urzędzeń społeczno-gospodarczych tych związków.

Z PRASY.

REWIZJA USTAWODAWSTWA PODATKOWEGO A FINANSE KOMUNALNE.

(G.). Pod tym tytułem zamieścił p. J. Kulamowicz parę uwag w *Kurjerze Łódzkim* z d. 8-go b. m. Autor nawiązał do słów Min. Skarbu Czechowicza wyrzeczonych w sprawie projektowanej reformy w wywiadzie, udzielonym przedstawicielom kilku pism warszawskich *). Zamierzona reforma, zdaniem autora, bynajmniej nie ma na celu polepszenia finansów samorządowych, raczej odwrotnie projekty Min. Skarbu idą w kierunku wzmocnienia, kosztem samorządu, wpływów skarbowych. Zarzut mnogości danin komunalnych o nieokreślonej wysokości, wy-

*) Wyjątki z wywiadu zamieściliśmy w n-rze 34 „Samorządu” z r. bież.

sunięty przez p. Ministra, zdaniem autora, nie jest istotny, bowiem ilość, jakość i wysokość danin komunalnych bardzo ściśle oznacza ustawa z d. 11-go sierpnia 1923 r., mnogość zaś jest tylko pozorną, gdyż w rzeczywistości podatki samoistne, obejmujące szersze koło płatników, są nieliczne. Autor w końcu dochodzi do następujących wniosków:

Według tego projektu Ministerstwo Skarbu zamierza:

1. przez skoncentrowanie wymiaru i podziału między gminy ważniejszych podatków w swoim ręku wzmocnić uzależnienie samorządów od władzy centralnej;

2. przez zamianę jednych źródeł podatkowych na inne wzmocnić wpływy skarbu, a osłabić stan finansowy samorządów; między innymi ministerstwo będzie dążyło w zamierzonej reformie do pozbawienia samorządów udziału w podatkach progresywnych, t. j. w podatku dochodowym i obrotowym, wpływy których wzrastają i potęgują się w miarę wzrostu i potęgowania się życia gospodarczego kraju, przekazując wzamian gminom podatki martwe, mało wydajne i trudno ściągalne, jak podatek od gruntów, podatek od nieruchomości i podatek od patentów;

3. ujednostajnić dla wszystkich miast wysokość podatków czysto lokalnych i nie przedstawiających większego znaczenia w pojęciu fiskalnym, pozbawiając w ten sposób nawet samorządy miast większych jakiegokolwiek bądź samodzielności w polityce fiskalnej.

Ilustracją do powyższych wywodów służą cyfry zaczerpnięte z finansów m. Łodzi.

W roku bieżącym wpływy z projektowanych do zamiany podatków kształtują się następująco:

Dodatek do podł. obrotowego	6.800.000
15% udział w pod. dochod.	3.600.000

Razem 10.400.000

Państw. pod. od nieruchomości	4.000.000
Państw. pod. od patentów	1.000.000

Razem 5.000.000

Otóż w danym wypadku dla samorządu łódzkiego pozbawienie miasta udziału w państwowym podatku obrotowym i państwowym podatku dochodowym, a przekazanie wzamian państw. pod. od nieruch. i pod. od patentów zmniejszyłoby wpływy Kasy Miejskiej już w bieżącym roku budżetowym o 5,400,000.— zł., zaś w przyszłości straty dla miasta z tego powodu potęgowałyby się i rosły z roku na rok.

Autor kończy swe ciekawe uwagi wezwaniem, by samorząd bronil się przed reformą, która nie obiecuje mu nic innego, jak tylko zahamowanie w pracy.

NASZ KRAJ. Zaczęło wychodzić w Wilnie nowe pismo pod powyż. tytułem. Jest to organ wojewódzkiego Zarządu Partji Pracy. Poświęca sporo zainteresowania sprawom samorządowym. Znajdujemy więc w nim i stałą rubrykę — dookoła spraw samorządowych — i sporo wiadomości o życiu samorządu ziemi Wileńskiej. Miły to dla działaczy samorządowych objaw w naszej publicystyce, zazwyczaj tak mało miejsca poświęcającej działalności samorządu.

Z życia samorządu

OBLICZE POLITYCZNE SEJMIKU WARSZAWSKIEGO.

Sejmik liczy 60 członków. 56 wybranych już w ostatnio przeprowadzonych wyborach członków reprezentuje 10 ugrupowań politycznych. Należy więc:

Do bezpartyjnych	3
„ Zw. Lud. - Narodowego	23
„ Piasta	9
„ P. P. S.	5
„ Wyzwolenia	5
„ P. P. S. — lewicy	4
„ Stronnictwa Chłopskiego	2
„ Klubu Pracy	2
„ Socjal. - Radykalnych	1
„ Chrześcijańskiej Demokracji	1
„ Chłopskiego Stron. Rad.	1

PODZIĘKOWANIE DLA PRZEWODNICZĄCEGO I URZĘDNIKÓW WYDZIAŁU POWIATOWEGO.

Wydział Powiatowy w Nowogrodzku odbył swe ostatnie zebranie w d. 8-m sierpnia r. b. Na tem zebraniu na wniosek członka Wydziału p. Zmigrodzkiego postanowiono wyrazić podziękowanie przewodniczącemu staroście Jellinkowi za owocną 4-letnią współpracę z Wydziałem, oraz personelowi pracownicemu za należyte wywiązywanie się z obowiązków.

WYBORY DO WYDZIAŁU POWIATOWEGO W POW. MIŃSKO - MAZOWIECKIM.

Dnia 7 września r. b. Sejmik powiatowy w Mińsku Mazowieckim w odnowionym już składzie odbył posiedzenie inauguracyjne, na którym wyłoniono Wydział Powiatowy. Weszli do niego:

Augustynowicz Wład., rejent z Mińska Mazowieckiego, Baran Jan, rolnik z Sempochowa, gm. Kołbiel, Herze Ernest, właściciel maj. Czarna, gm. Ładzyń, Kamiński Piotr, rolnik z Woli Kałuskiej, gm. Kuflew, Świętkowski Wacław, inż. roln. z fol. Waliska, gm. Jeruzal, Wypustek Feliks, rolnik z Oldakowizny, gm. Rudzienko.

Z poprzedniego Wydziału weszło do obecnego dwóch członków: pp. Herze i Kamiński.

Równocześnie przeprowadzono wybory do szeregu komisji: rewizyjnej, drogowej, opieki społecznej, rolnej, Rady Szkolnej powiatowej i innych.

Wybory do Wydziału Powiatowego były poprzedzone uchwaleniem regulaminu wyborczego w/g wzoru, zaleconego przez M. S. W.

ELEKTRYFIKACJA POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO.

Sejmik powziął uchwałę o zaciągnięciu w Polskim Banku Komunalnym pożyczki w kwocie 150.000 złotych w zlocie z przeznaczeniem tej sumy na elektryfikację 5 miast w powiecie.

Magistrat m. Włocławka przystąpił do budowy elektrowni okręgowej, która będzie mogła zasilić prądem wszystkie miejscowości w powiecie Włocławskim. W tym celu projektowana jest budowa linii dalekonośnej magistralnej po linii szosy Kruszyn — Śmiłowice do Chodcza. Od Kruszyna i Śmiłowic przeprowadzone będą odnogi do Kowala i Lubrańca, a w m. Chodczu urządzona będzie podstacja i przeprowadzone będą linje do Lubienia i Przedcza, a następnie do powiatu Kolskiego. Budowa głównej linii przeprowadzona będzie na koszt elektrowni okręgowej, a poszczególne miasteczka pobudują na własny rachunek podstacje transformatorowe i sieć miejską napowietrzną. Przepuszczalne koszta elektryfikacji 5 miasteczek wyniosą około 150.000 zł. i kwotę tę Bank komunalny gotów jest wypożyczyć w 8% obligacjach Banku w złotych w zlocie, spłacanych półrocznymi ratami w ciągu 10 lat.

AKCJA POPIERANIA OGNIOTRWAŁEGO BUDOWNICTWA.

Sejmik Nowogrodzki postanowił uruchomić skład materiałów ogniotrwałych, przy którego pomocy mogłyby być odbudowane zniszczone przez huragan w czerwcu szereg osiedli. Dla sfinansowania przedsięwzięcia Sejmik postanowił zwrócić się o pomoc kredytową do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

ULGI PODATKOWE DLA TERENÓW ŚWIEŻO ZALESIONYCH.

Sejmik Pułtuski na posiedzeniu w d. 8-m lipca r. b. uchwalił zwolnić na przeciąg 10 lat tereny świeżo zalesione od dodatków do podatku gruntowego na rzecz Sejmiku. Motywy wniosku w tej sprawie, zgłoszonego przez Wydział Powiatowy, były następujące: Na terenie powiatu rozpoczęto zalesianie nieużytków i lotnych piasków, przy dużym poparciu zarówno organów administracji państwowej, jak i samorządowej. Akcja jednak wśród zainteresowanych rolników nie ma większego powodzenia, z powodu dużego zainteresowania innymi zagadnieniami rolniczymi, wróćcami szybko rentowności, jak spółdzielczym mleczarstwem, nawozami sztucznymi i t. p. Dlatego też zarówno Komisja Leśna, jak i Wydział Powiatowy zajmują stanowisko, że obok dotychczasowej formy popierania zalesiania—darmowych sadzonek, należy też zachęcić rolników przez zwolnienie zalesionych nieużytków od opodatkowania.

Komunikaty

ŻEŃSKA SZKOŁA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W KRASIENINIE.

Szkoła w Krasieninie służy dla dziewcząt, które wracają do pracy w wiejskich gospodarstwach.

Szkoła ma na celu przygotowanie do życia gospodarczego i obywatelskiego młodych gospodyń przez udzielanie im wiadomości ogólnych z przedmiotów, jak język polski, historia, geografia, rachunki, jak język polski, historia, geografia, rachunki, nauka o Polsce współczesnej, nauka obywatelska, śpiew, rysunki, przyroda oraz praktyczne zajęcia gospodarcze kobiece, jak hodowla bydła, świń i drobiu, ogrodnictwo i pszczelarstwo, gotowanie (potraw mącznych, jarzyn, mięs, sosów), pieczenie (chleba, bułek drożdżowych, ciast i t. d.), marynowanie (szynek i przerobów mięsnych), przeroby owo-

cowe (powidła, marmelady, konfitury, galaretki owocowe, soki, przechowywanie i konserwowanie jarzyn na zimę), pranie (bielizny, kolorów, wełny i wywabianie plam, krochmalenie i prasowanie), krój, szycie bielizny i ubrań, reperacja oraz haft.

Szkoła posiada wygodny internat, zasobną bibliotekę i pomoce naukowe.

Uczenice w szkole podlegają szkolnemu regulaminowi i pełnią wszelkie prace fizyczne, zarówno polne, jak i podwórzowe, wchodzące w zakres gospodarstwa rolnego, przeto od kandydatek wymagany jest dobry stan sił fizycznych i zupełne zdrowie.

Nauka rozpoczyna się w dn. 15-go października i trwa do dnia 15-go września.

Warunki przyjęcia: Wiek od lat 16, dostateczny rozwój umysłowy, odpowiadający ukończeniu 4-ch oddziałów szkoły powszechnej. Podania o przyjęcie do szkoły należy kierować pod adresem:

*Żeńska Szkoła Gosp. Wiejsk. w Krasieninie,
pocztą Lublin, skrzynka pocztowa 32.*

Do podania należy dołączyć: 1) metrykę urodzenia, 2) świadectwo szczepienia ospy i zdrowia, 3) dowód oso-

bisty (zaświadczenie gminy), 4) zobowiązanie rodziców lub opiekunów regularnego wnoszenia opłat.

Oplaty: Wpisowe jednorazowo 5 złotych. Nauka bezpłatna. Zwrot za koszty utrzymania uczenicy za cały czas wynosi wartość 11 metrów żyta płatnych ratami miesięcznymi, ponadto 5 zł. miesięcznie opłaty ogólnej.

GMINA WIEJSKA I MIEJSKA

Budżet m. Poznania na rok 1927/28

Budżet administracyjny gminy m. Poznania na rok 1927/28 zamyka się:
w dochodach zwyczajnych sumą zł. 17.190.088.—
w dochodach nadzwyczajnych sumą,, 11.234.394.—

razem zł. 28.424.482.—

w wydatkach zwyczajnych sumą zł. 14.800.547.—
w wydatkach nadzwycz. sumą „ 13.623.935.—

razem zł. 28.424.482.—

Z powyższego wynika, iż znaczna część wydatków nadzwyczajnych znajduje pokrycie w dochodach zwyczajnych, a mianowicie suma zł. 2.389.541.—.

Według poszczególnych działów budżetu wydatki i dochody zwyczajne przedstawiają się liczbowo, jak następuje:

Wydatki zwyczajne:

Administracja ogólna	zł. 2.078.289.—
Majątek komunalny	„ 321.291.—
Przedsiębiorstwa komunalne	„ 548.644.—
Splata długów	„ 1.908.300.—
Drogi i place publiczne	„ 1.132.025.—
Pomiary i plany rozbudowy	„ 89.929.—
Oświata	„ 1.243.345.—
Kultura i sztuka	„ 231.600.—
Zdrowie publiczne	„ 2.684.417.—
Opieką społeczną	„ 2.060.181.—
Popieranie przemysłu i handlu	„ 315.784.—
Bezpieczeństwo publiczne	„ 806.213.—
Świadczenia na rzecz in. zw. kom.	„ 525.529.—
Różne	„ 855.000.—

Razem zł. 14.800.547.—

Dochody zwyczajne.

Majątek komunalny	zł. 1.380.989.—
Przedsiębiorstwa komunalne	„ 2.855.775.—
Subwencje i dotacje	„ 50.500.—
Zwroty	„ 604.414.—
Oplaty administracyjne	„ 126.600.—
Oplaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	„ 2.322.310.—

Udział w podatkach państwowych „	950.000.—
Dodatki do podatków państw. „	6.345.500.—
Podatki samoistne „	2.490.000.—
Różne „	64.000.—

Razem zł. 17.190.088.—

Pod względem wysokości wydatków na pierwszym miejscu postawić należy wydatki na zdrowie publiczne, a następnie w kolejnym porządku — na administrację ogólną, na opiekę społeczną, na splatę długów, na oświatę, na drogi i place publiczne i t. d.

W dziale *zdrowia publicznego* preliminowane są wydatki na: dozór sanitarny (zł. 45.097.—), walkę z chorobami zakaźnymi (zł. 33.600.—), stacje opieki, poradnie przeciwgruźlicze, kobiece i inne (zł. 85.400.—), szpital miejski (zł. 118.135.—), parki i ogrody (zł. 447.753), czyszczenie ulic (zł. 16.325.—), czyszczenie ścieków (zł. 108.503.—), ustępy publiczne (zł. 24710.—), zakłady kąpielowe (zł. 151.804.—) itp. Pozatem — miasto popiera sport, udzielając odpowiednich subsydjów, np. na regaty w Bydgoszczy zł. 15.000.—.

W zakresie *opieki społecznej* gmina rozacza opiekę nad ubogimi, udzielając wsparć w gotówce i w naturze, dostarczając lekarstw, bielizny, środków wzmacniających itp. ubogim, utrzymuje przytułki i zakłady opiekuńcze miejskie, utrzymuje dom pracy; udziela subwencji prywatnym towarzystwom dobroczynnym. Na podkreślenie zasługuje również działalność opiekuńcza gminy nad młodzieżą, rozwinięta szeroko i wszechstronnie.

W dziedzinie *oświaty* gros wydatków preliminowano na szkoły wydziałowe, powszechne i ochronki.

Co się tyczy dochodów zwyczajnych, to największe wpływy otrzymuje miasto z dodatków do podatków państwowych, następnie z podatków samoistnych, z przedsiębiorstw oraz z opłat za korzystanie z urządzeń i zakładów miejskich. Nie można pominąć milczeniem również znacznego dochodu, jaki otrzymuje miasto z własnego majątku; z tego ostatniego źródła preliminowano zł. 1.380.989.—.

Budżet *nadzwyczajny* przedstawia się następująco:

Wydatki (według działów budżetu):

Majątek komunalny	zł.	3.793.000.—
Przedsiębiorstwa komunalne	„	6.278.222.—
Drogi i place publiczne	„	800.000.—
Zdrowie publiczne	„	1.540.000.—
Opieka społeczna	„	1.162.713.—
Popieranie przemysłu i handlu	„	50.000.—
		Razem zł. 13.623.935.—

Dochody:

Fundusz odnowienia	zł.	3.208.117.—
8% pożyczka złotowa	„	4.688.803.—
Pożyczka z Banku Gosp. Kraj.	„	1.000.000.—
Pożyczka z Min. Robót Publicz.	„	1.200.000.—
Inne pożyczki	„	1.137.474.—
		Razem zł. 11.234.394.—

Budżet *nadzwyczajny* obejmuje prawie wyłącznie wydatki na inwestycje; roboty inwestycyjne na rok 1927-28 zostały zamierzone przez gminę w szerokich rozmiarach. Wymieniamy najważniejsze z nich: budowa kilku

domów mieszkalnych, budowa kolonji robotniczej, budowa wstępna nowej elektrowni i rozbudowa sieci, budowa stacji pomp i filtrów wodociagowych, budowa nowego szpitala, budowa przytuliska dla bezdomnych oraz schroniska dla dzieci i t. p.

Budżety wszystkich przedsiębiorstw miejskich zamykają się w wydatkach i dochodach zwyczajnych i *nadzwyczajnych* ogólną sumą zł. 25.415.023.—. Miasto posiada następujące przedsiębiorstwa: elektrownię, gazownię, wodociągi, rzeźnię, targowisko, teatry, lombard, tabor miejski, spalarnię śmieci, przeładownię, targ poznański, mleczarnię, składnicę i warsztat reparacyjny. Bank m. Poznania, majątek Naramowice, razem 15 przedsiębiorstw.

Straty dają trzy przedsiębiorstwa: teatry, lombard i tabor miejski.

Największe zyski daje elektrownia (zł. 1.619.428.—), dalej — gazownia (zł. 757.641.—), spalarnia śmieci (zł. 207.426) targ poznański (zł. 148.000.—).

W końcu należy zaznaczyć, iż budżet m. Poznania na rok 1927/28 sporządzony został ściśle podług nowych przepisów budżetowych, opracowany jest starannie i dokładnie, może więc służyć za wzór dla innych miast przy układaniu budżetów.

Zyg. Paw.

Z GMIN

ZEBRANIE BURMISTRZÓW I WÓJTÓW POWIATU WARSZAWSKIEGO. Pierwsze zebranie burmistrzów i wójtów wraz z pisarzami po dokonanych wyborach odbyło się w dn. 2 b. m. pod przewodnictwem nowego starosty. Na 5 burmistrzów 2 zostało wybranych dawnych (Otwock i Zakroczym), trzeci jest mianowany burmistrzem na rok przez władzę nadzorczą (Pruszków), w jednym wybory magistratu są zakwestjonowane, urzęduje dotychczas dawny burmistrz (Nowy Dwór), Piaseczno ma nowego burmistrza.

Na 23 gmin wybory odbyły się w 15 gminach; przytem tylko w 14 odbyły się wybory wójtów: wybrano 7 nowych i 7 dawnych.

Zebranie zagaikł nowy starosta W. Gajewski, podkreślając, że dla tego, by praca szła sprawnie, pp. burmistrz i wójci muszą się orjentować, jakie będą wymagania ich przełożonego.

Pod względem administracyjnym te wymagania sprowadzają się do 1) terminowego wykonania wszelkiej korespondencji i wszelkich poleceń starostwa i innych władz — za to odpowiedzialność ponosić będą przede wszystkim pisarze, 2) do terminowego ściągania wszelkich podatków.

W administracji, tak jak w życiu, 95% to sprawy drobne, lekceważyć ich jednak nie można. Należyte ich wykonanie decyduje o sprawności całego aparatu państwowego — gdyż urzędy gminne są podwaliną państwowej administracji.

Zupełnie zdajemy sobie sprawę, że urzędy gminne są przeciążone pracą, ale *jedynym sposobem ulżenia sobie w pracy* jest szybkie i terminowe załatwianie każdej sprawy.

Tak samo jest z podatkami. Tylko przez bezwzględ-

ne i twarde ściąganie podatków można przyzwyczać ludność do terminowego płacenia tego, co się państwu czy samorządowi należy. Należy wpoić w ludność przekonanie, że uchylanie się od płacenia podatków nosi te same cechy, co i uchylanie się od służby wojskowej. Zwyczaj inaczej jest to traktowane, a przecież w istocie rzeczy dezerter wojskowy i dezerter podatkowy to takż sam przestępca, który nie chce wykonywać najpierwszych swych obowiązków w stosunku do państwa.

Burmistrz m. Otwocka, Gurzyński, w imieniu wszystkich burmistrzów i wójtów zapewnił, że wezwanie p. starosty będzie z największą ochotą i gotowością przez nich wszystkich realizowane. Następnie referenci starostwa omówili szereg spraw z zakresu administracji państwowej, wyjaśniając wątpliwości, które się nasunęły przy stosowaniu nowych ustaw i rozporządzeń.

ROZWIĄZANIE RAD MIEJSKICH GRODNA, ŁOMŻY I SUWAŁK. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządziło rozwiązanie Rad Miejskich miast wydzielonych: Grodna, Łomży i Suwałk. Nowe wybory zarządzi Wojewoda przed 15 października r. b.

UNIEWAŻNIENIE WYBORÓW DO RAD GMINNYCH. Wobec sprawdzonych faktów przekroczeń regulaminu wyborczego, władze administracyjne unieważniły wybory na terenie gminy Medwierz, w pow. Łuckim i Derażne w pow. Kostopolskim.

UNIEWAŻNIENIE WYBORÓW. Województwo Łódzkie unieważniło wybory do Rady Miejskiej w Głównie, w pow. Brzezińskim i poleciło staroście zarządzenie niezwłoczne nowych wyborów.

Z POSIEDZENIA ZARZĄDU MIASTA OSNOWCA. Na ostatnim posiedzeniu zarządu miasta postanowiono: wyasygnować 600 złotych na remont lokalu urzędu pocztowego w Modrzejowie, zaakceptowano plan budowy trzeciego domu urzędniczego na kolonii im. Limanowskiego. Projekt budowy tego domu przewiduje 60 mieszkań po 2 pokoje z kuchnią i wszelkimi wygodami. Plan ten został przesłany Radzie Miejskiej do zatwierdzenia. Uroczyste otwarcie nowowypbudowanej szkoły przy ul. Kościelnej i domu noclegowego zarząd wyznaczył na dzień 25 b. m.

Z POSIEDZENIA MAGISTRATU M. KATOWIC. W dniu 6 b. m. odbyło się posiedzenie Magistratu m. Katowic. Przyjęto do wiadomości stan kasy, który wynosi 600.000 zł. Sumę tę przeznaczono na budowę szpitala miejskiego oraz na wypłatę pensji urzędników. Następnie uchwalono 30.000 zł. na wysłanie dzieci na kolonie letnie oraz 5.000 zł. na uzupełnienie biblioteki w szpitalu miejskim. Utworzono referat sportowy, który zajmie się sprawami wychowania fizycznego, przysposobienia wojskowego i t. d.

KREDYTY DODATKOWE MAGISTRATU M. WARSZAWY. Do Min. Spraw Wewnętrznych wpłynął 25 ub. m. wniosek o zatwierdzenie dodatkowych kredytów, wstawionych do budżetu m. stoł. Warszawy na r. 1927—28 w ogólnej sumie około 6 milionów złotych.

Połowa tej kwoty przeznaczona jest na cele zdrowotne i opieki społecznej, połowa zaś na zatrudnienie bezrobotnych. Początkowo budżet przewidywał zatrudnienie przez miasto 1.500 bezrobotnych, magistrat zaś zatrudnia obecnie w dalszym ciągu 3.100.

WYBORY DO RAD MIEJSKICH W POW. MIŃSKO-MAZOWIECKIM. Dnia 26 czerwca r. b. odbyło się głosowanie do Rady Miejskiej m. Mińska Mazowieckiego. Uprawnionych do głosowania i wpisanych na listy wyborcze było 5838 osób, z których wykorzystano swe prawo 4530 osób, czyli 78%. List zgłoszono osiem: cztery polskie i cztery żydowskie.

Wyniki głosowania:

Lista Nr. 2 P. P. S. otrzymała 359 głosów, mandatów 2, zast. 1,

Lista Nr. 3 Klasowo-Robotnicza otrzymała 1000 głosów, mandatów 6, zast. 3,

Lista Nr. 4 Organ Żyd. Ortod. otrzymała 366 głosów, mandatów 2, zast. 1,

Lista Nr. 5 Demokrat. Polska otrzymała 294 głosów, mandatów 1,

Lista Nr. 6 Żyd. Zjedn. Blok Socjal. otrzymała 246 głosów, mandatów 1,

Lista Nr. 7 Zw. Rzemieśl. Żyd. otrzymała 494 głosów, mandatów 2, zast. 1,

Lista Nr. 8 Żyd. Zjedn. Demokr. otrzymała 335 głosów, mandatów 2, zast. 1,

Lista Nr. 10 Chrz. Zjedn. Prawid. Gosp. Miejsk. otrzymała 1418 głosów, mandatów 8, zast. 5.

Nowa Rada Miejska odbyła już dwa posiedzenia d. 16.VIII i 6.IX, zużywając je na dokonanie wyborów burmistrza i innych członków Magistratu. O fotel burmistrzowski ubiegali się: dotychczasowy burmistrz p. J. Krajewski (kandydat lewicy) i kierownik elektrowni miejskiej p. W. Sikorski (kandydat prawicy). Przy pierwszym głosowaniu komuniści wysunęli demonstracyjną kandydaturę p. A. Kozłowskiego, która w następnych głosowaniach odpadła. Rada podzieliła się na dwa równe obozy, z których każdy popierał swego kandydata, nie idąc na żadne kompromisy ze stroną przeciwną. W końcu jednak p. Krajewski zwyciężył, zdobywając 13 głosów, przeciwko 11, oddanych na p. Sikorskiego. Krótsza ale nie mniej ożywiona walka rozegrała się o stanowisko wice-burmistrza, które w piątym już głosowaniu zdobył kandydat prawicy, p. Otton Szolc 13 głosami. Wybory ławników odbyły się już bez większego zainteresowania i dały wyniki po pierwszym głosowaniu. Wybrani zostali: Stanisław Smoliński, Adam Kozłowski i Chil Trojanowski.

Po unieważnieniu przez władze nadzorcze wyborów, do Rady Miejskiej m. Kałuszyna z dn. 26.VI r. b., powtórne głosowanie odbyło się w dn. 4 września r. b. Z liczby 4307 osób, zapisanych na listy wyborcze, udział w głosowaniu wzięło 3355, nie licząc 6 głosów unieważnionych.

Na radnych zgłoszono 10 list kandydatów: trzy polskie, sześć żydowskich, jedna mieszana (komun.).

Wyniki głosowania:

Na listę Nr. 1 Zjednocz. Robot. padło 281 głosów, przyznano mandatów 2.

Na listę Nr. 3 Zjedn. Żyd. Ortod. padło 705 głosów, przyznano mandatów 6.

Na listę Nr. 4 Ogól. Żyd. Zw. Rob. „Bund” padło 504 głosy, przyznano mandatów 4.

Na listę Nr. 5 Żyd. Rob. Kom. Wyb. „Poale Sjon” padło 272 głosy, przyznano mandatów 2.

Na listę Nr. 7 Organiz. Sjonist. padło 163 głosy, przyznano mandat 1.

Na listę Nr. 8 Bezp. obyw. m. Kałuszyna padło 179 głosów, przyznano mandat 1.

Na listę Nr. 10 Bezp. Chrz. Kom. Wyb. padło 489 głosów, przyznano mandatów 4.

Na listę Nr. 11 Demokr. lista Chrześc. padło 338 głosów, przyznano mandaty 2.

Na listę Nr. 12 Zw. Rzemieśl. padło 315 głosów, przyznano mandaty 2.

Na listę Nr. 14 Właśc. nieruch. i handl. padło 109 głosów, nie przyznano mandatu.

Do Rady weszło 7 polaków i 17 żydów.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 14. IX. 1927).

1 dol. St. Zjedn. = 8,93—8,89 zł.
 100 frank. szwajc. = 172,93 — 172,07 zł.
 1 funt szterl. = 43,38 — 43,49 zł.
 100 frank. franc. = 35,07 — 34,98 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 13. IX 1927 r.: Warszawa:
 Zyto kongresowe 39,5 zł.
 Pszenica kongresowa 00 zł.

Jęczmień na kaszę 40 zł.
 Otręby żytnie 00 zł.

NABIAŁ.

W dn. 9. IX. 1927 r.: Warszawa:

Mleko niezbiране: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,39 zł. w detalu 0,43 zł.; steryliz. butelka ca 400 gr. — 48 gr.
 Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 6,8 zł.; mleczarskie deserowe II gat. 6,2 zł.; mleczarskie solone 6 zł. oselkowe 5,4 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 10% mniej cen detalicznych.

Jaja: świeże gwarantowane po 18 gr. za sztukę.
 Śmietana 25% tłuszczu 3,20 zł. za 1 kg.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Członek Rady Gminnej p. St. Majch, ze wsi Duninów Nowy zapytuje: czy we wsi, w której mieści się folwark, zarząd gminy, posterunek policji, poczta, kościół i t. p., a oddalonej od miasta o 18 klm., mogą się odbywać targi i kto je może ustanowić.

Odpowiedź: Z danych, zawartych w pytaniu, należy przypuszczać, że tak; zależy to jednak od ilości targów, odbywanych w sąsiednich gminach i odległości dzielącej wieś Duninów Nowy od nich. W myśl poprzednio obowiązujących przepisów, targi ustanawiał wojewoda po wysłuchaniu opinji Rady Sam., Wydziału Pow. i t. p. W najbliższym czasie, t. j. z dniem 9. XII r. b. wchodzi w życie nowa ustawa w tym względzie, a mianowicie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468); dział IV rozporządzenia dotyczy targów gminnych, dzieląc je na małe i wielkie. Uprawnień na targi małe udziela starosta, na duże — wojewoda w każdym wypadku na podstawie uchwały rady gminnej.

2. *Pytanie:* Sekretarz gminy Czamanin pow. Nieszawskiego zapytuje, jaki szczebel w grupie IX winien otrzymać, jeżeli przebieg służby był następujący: 15. XII 1911 — 13. II 1917 — pomocnik pisarza; 1. III 1917 — 1. XI 1918 — sekretarz magistratu; 12. XI 1918 r. — 8. VI 1921 r. — ochotnicza służba wojskowa; 10. VI 1921 r. — 1. VI 1922 r. — urzędnik wojskowy; 10. VI 1922 r. — 31. XII 1922 r. kasjer magistratu; 1. I 1923 r. — 1. IV 1924 r. — urzędnik Wydz. Powiat.; od 12. VI 1924 r. sekretarz gminy w IX grupie płac.

Odpowiedź: Do dn. 12. VI 1924 r. służba poprzednia wyniosła pełnych 12 lat t. j. 4 trzeciecia, co daje prawo do zaliczenia 2 lat do szczebla; cofając datę nominacji do 1. I 1924 r. należy w dn. 1 stycznia 1928 r. przyznać szczebel „c” w IX grupie płac.

3. *Pytanie:* Pomocnik pisarza gminy Jałówka zapytuje, jaki szczebel w grupie XII należy mu się, jeśli przebieg jego służby był następujący: 1. XII 1917 r. do 1. XII 1922 r. — pomocnik pisarza; 1. XII 1922 r. do 1. X

1924 r. — wojsko; potem bez pracy, a od 12. II 1925 r. do chwili obecnej pomocnik pisarza.

Odpowiedź: Winien otrzymać szczebel „b” od 1 stycznia 1928 r., a to z tego względu, że w dniu wejścia w życie Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30. XII 1924 r. wogóle nie był na służbie samorządowej i ma do niego zastosowanie § 26 tegoż Rozporządzenia Prezydenta i art. 7 ustawy z dn. 9. X 1923 r. (Dz. U. Nr. 116, poz. 924), i z poprzedniej służby nic mu nie może być zaliczone.

4. *Pytanie:* Urząd gminy Iłja powiatu Wilejskiego zapytuje: czy jednorazowy zasiłek przyznany funkcjonarjuszom państwowym na mocy Rozporządzenia Prezydenta ogłoszonego w Dz. U. R. P. Nr. 73 z r. 1927, p. 632 dotyczy również i wójta i sekretarza gminy.

Odpowiedź: Jednorazowy zasiłek będzie wypłacony funkcjonarjuszom państwowym bez względu na to, czy korzystają z mieszkań służbowych, czy nie, gdyż jest to zasiłek, a jedynie wysokość jego jest obliczona na podstawie niedopłaconego przez r. 1926 i 1927 dodatku mieszkaniowego. Okólnik Min. Spraw Wewn. z dn. 31. VIII 1927 r. Nr. SS. 4680/27 wskazał związkom komunalnym na to, że i one mają prawo, o ile mają na ten cel kredyty, przyznać swoim pracownikom ten zasiłek, stosując tu te same zasady, które stosuje i Państwo. Wobec powyższego może i sekretarz gminy zasiłek ten otrzymać. Czy może dodatek ten otrzymać i wójt zależy od tego, czy jego uposażenie ustalone jest na pewną sumę ryczałtową, czy też przyrównane jest do pewnej grupy płac, względnie jej części. W tym drugim wypadku wójt może ten zasiłek otrzymać, i to w całości lub ewent. odpowiedniej części, stosownie do grupy płacy, do jakiej jego uposażenie zostało przyrównane.

5. *Pytanie:* Jeden z pracowników magistratu miasta Ziemi Wileńskiej zapytuje: czy mogą pozostawać wójt i siostrzeniec na stanowisku burmistrza i ławnika.

Odpowiedź: Ani rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziemi Wschodnich z d. 27 czerwca 1919 r. (Dz.

Urz. Zarz. C. Z. W. Nr. 7, p. 46), ani z dn. 14 sierpnia 1919 r. (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 12, p. 99) nie zawiera takich zastrzeżeń i z tego powodu jest to dopuszczalne.

6. *Pytanie:* Pomocnik pisarza gminy Nieborów zapytuje: czy słusznym jest żądanie Wydz. Pow., aby sekretarz i pomocnik zwrócili Kasie Gminnej, pierwszy 20 zł., drugi 15 zł. otrzymane przez nich na mocy uchwały Rady Gmin. jako zasiłek świąteczny.

Odpowiedź: O ile Rada Gminna uchwaliła dokonać ten wydatek czy ze swoich sum „na wydatki nieprzewidziane”, czy z pozycji „na remuneracje, zapomogi” — to niesłuszne jest żądanie Wydziału Powiatowego. O ile wydatek ten natomiast był skutecznym z pozycji budżetowej, przewidzianej na inny cel, to uchwała Rady Gminnej była nielegalną, gdyż, pragnąc dokonać tego wydatku, winna była powziąć specjalną uchwałę, bądź o przeniesienie tej sumy z jednej pozycji na drugą właściwą, bądź też uchwalić zupełnie nową pozycję i uzyskać zatwierdzenie uchwały przez Wydz. Powiat. (p. §§ 15, 51 i 52 Rozporządzenia Wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28.VI 1926 r. (Dz. U. Nr. 75, p. 433)). W każdym razie i obecnie w budżecie na r. 1927/28 można dokonać powyższych zmian i wtedy będzie zbędnym oddawanie przez pracowników gminy tych sum.

7. *Pytanie:* Pomocnicy pisarza gminy Białozóreckiej powiatu Krzemienieckiego zapytują: czy ze znajdującego się przy urzędzie ogrodu owocowego ma prawo korzystać tylko pisarz gminy, czy i jego pomocnicy; czy rada gminy upoważniona jest o tem decydować.

Odpowiedź: Ani § 11 i 12 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30.XII 1924 r. (Dz. U. Nr. 118, poz. 1073), ani art. 57 Rozporządzenia Komisarza Gen. Z. W. z dn. 26.IX 1919 r. (Dz. Z. C. Z. W. Nr. 21, poz. 215) nie nakłada na gminy obowiązku przydzielania pisarzowi gruntu czy ogrodu. O ile w danej gminie istnieje grunt, czy ogród o takim przeznaczeniu, to decyduje o sposobie jego użytkowania rada gminna, a to na podstawie pkt. 1 art. 22 Rozporządzenia Komis. Gen. Z. W. z dn. 26.IX 1919 r. O ile rada gminna uchwaliła, że ma z niego korzystać pisarz i jego pomocnicy, to zarząd gminy winien tę uchwałę wykonać, w myśl art. 55 cz. 2 pkt. 2) i 3) tegoż Rozporz. K. Gen. Z. W. Zainteresowani mają prawo wnieść skargę w tej sprawie do Wydziału Pow., a następnie do Wojewody. Za korzystanie z ogrodu wszyscy zainteresowani winni mieć potrąconą wartości korzyści z tego tytułu otrzymywanych; normy potrąceń ustala rada gm., a zatwierdza wojewoda (§ 18 Rozp. Prez. Rzplitej z dn. 30.XII 1924 r.).

8. *Pytanie:* Członek Wydziału Powiatowego p. A. Cz. zapytuje:

1) na ile kategorii winny być podzielone drogi gminne i kto ustanawia ilość kategorii;

2) czym kosztem winny być utrzymywane drogi i mosty gminne;

3) jaka jest ustawowa szerokość dróg gminnych;

4) czy Wydział Powiatowy może polecić radzie gminnej, aby zwolniła sekretarza gminy.

Odpowiedź: 1) Art. 1 ustawy z dn. 10 grudnia

1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 z r. 1921, poz. 32) określa jakie drogi należą do kategorii dróg gminnych, a wewnątrz tej kategorii żadnych dalszych podziałów nie przeprowadza. Organem uprawnionym do zaliczania dróg do kategorii dróg gminnych jest rada gminna; odnośne uchwały rad gminnych wymagają zatwierdzenia wydziału powiatowego (art. 4 powyższej ustawy).

2) drogi gminne utrzymywane są kosztem gminy (art. 19 ust. 2 powyższej ustawy). Ze względu na tę okoliczność, czy 1) droga gminna ma znaczenie dla całej gminy lub jej większej części, czy też 2) droga ma znaczenie lokalne — w różny sposób określany jest obowiązkowy współdział w wydatkach drogowych właściciele sąsiednich gruntów. W tym jedynie zakresie można uznać, że istnieje tak jakby dwie kategorie dróg; lokalnego znaczenia drogi mogą być w całości, wzgl. w znacznej części utrzymywane przez zainteresowanych, np. poszczególnie wsie, majątki, przedsiębiorstwa, a to w myśl art. 23 ustawy z dn. 10.XII 1920 r. Powyższe rozróżnienie wprowadza okólnik Ministra Robót Publicznych z dn. 18 marca 1921 r. Nr. XII — 170 (Mon. Polski Nr. 76 z r. 1921), uzupełniony okólnikiem z dn. 18 listopada 1926 r. Nr. XII — 950.

3) Minimalna ustawowa szerokość drogi gminnej wynosi 3 mtr. 45 cm., lecz o ile w konkretnym wypadku droga jest szersza i szerokość jej może być ustalona na podstawie planów, zeznań świadków i t. p., to w żadnym wypadku — szerokość jej nie może być zmniejszona.

4) Obowiązuje w tym zakresie pkt. d art. 7 dekretu z dn. 27.XI 1918 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 18, poz. 48), z których to przepisów wynika, że mianuje i usuwa sekretarza gminy nie Wydział Powiatowy, lecz rada gminna. O ile Wydział Pow., jako władza nadzorcza, stwierdzi pewne uchybienie ze strony sekretarza, ma prawo, motywując swą decyzję, wezwać radę gminną do zwolnienia sekretarza. W każdym razie gminie przysługuje od tej decyzji prawo odwołania się do Wojewody, który orzeka ostatecznie.

9. *Pytanie:* Burmistrz miasta M. p. Fr. M. zapytuje: czy słusznie określiła mu rada miejska wysokość uposażenia na połowę płacy IX kategorii, a to ze względu na tę okoliczność, że jest on jednocześnie obrońcą sądownym.

Odpowiedź: § 6 Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30.XII 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073) i § 7 Rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28 marca 1925 r. (Dz. U. Nr. 32, poz. 231) określają sposób wynagrodzenia burmistrzów, których praca w magistracie nie stanowi dla nich głównego zajęcia. W danym wypadku w zależności od ilości godzin, zajętych w magistracie, poza zajęciami obrońcy sądowego, winno być określone uposażenie. Rozstrzyga o tem rada miejska; uchwała taka nie wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej, lecz możliwe jest wkroczenie w załatwienie tej sprawy, z tytułu nadzoru, przez wojewodę, do którego może odwołać się zainteresowany.

10. *Pytanie:* Urząd gminy Celejów powiatu Puławskiego zapytuje: 1) jaki szczebel w grupie IX należy się pisarzowi gminy, który pracował w administracji gmin-

nej od 9.III 1904 r. do 14.VII 1914 r., a następnie od 7.IV 1919 r. do 1.IX 1927 r.

2) jaki szczebel w grupie XII należy się pomocnikowi pisarza, który pracował w administracji gminnej od 1.X 1917 r. do 21.III 1919 r. i od 1.IV 1922 r. do 1.IX 1927 r.

Odpowiedź: 1) Za czas służby do 17.VII 1924 r. należy zaliczyć 18 miesięcy do szczebla; służba od 7.IV 1919 r. do 1.IX 1927 r., o ile pisarz posiadał przez cały czas IX grupę, wzgl. równoważące uposażenie ryczałtowe, łącznie z poprzednią, daje prawo do otrzymania od 1 lipca 1926 r. szczebla „d”, z terminem posunięcia do szczebla „e” w dn. 1 lipca 1929 r.

2) Za czas służby do 21.III 1919 r. nic nie należy zaliczyć, bo nie było pełnego trzechlecia; z tytułu służby obecnej pomocnik pisarza winien był otrzymać w dn. 1 stycznia 1925 r. szczebel „b”, z terminem posunięcia się do szczebla „c” w dn. 1 stycznia 1928 r.

Podstawa prawna: §§ 1 i 23 Rozporządzenia Prezydenta z dn. 30.XII 1924 r. (Dz. U. Nr. 118, poz. 1073) i art. 6, 7, 98 i 99 ustawy z dn. 9.X 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

11. *Pytanie:* Rachmistrz miasta X p. Kozieja zapytuje: czy można uważać za należące do miasta — grunta, które objęte zostały projektem zmiany granic miasta, lecz projekt sam nie został jeszcze zatwierdzony; miasto przed rokiem było utworzone.

Odpowiedź: Miasto w momencie utworzenia go, względnie później, miało określone pewne granice, czy to jako osada, czy gromada wyłączona z gminy wiejskiej i podniesiona Rozporządzeniem Rady Ministrów do godności miasta. Przy tworzeniu miasta mogły być jednocześnie zmienione jego granice, co w tym wypadku byłoby zawarte w tem samym Rozporządzeniu Rady Ministrów. W wypadku, gdy to nie miało miejsca i dopiero po utworzeniu miasta przystąpiono do rozszerzenia jego granic i opracowany projekt nie został jeszcze w formie Rozporządzenia Rady Ministrów ogłoszony w Dz. Ustaw, to obowiązują granice dotychczas egzystujące i w żadnym wypadku nie rozciąga się władza zarządu miasta na teryn, objęte tylko niezatwierdzonym jeszcze planem zmiany granic.

12. *Pytanie:* P. J. Baran — pomocnik sekretarza urzędu gminy Goraj zapytuje: 1) czy wolno jest używać drutu kolczastego na ogrodzenie ziemi, położonej przy drodze publicznej, i czy wolno jest zmusić właściciela do zamiany drutu na inny materiał;

2) w jaki sposób i przeciwko komu należy wystąpić o zwrot szkód z powodu okaleczenia się zwierzęcia na takim płocie;

3) kto utrzymuje drogi wojewódzkie;

4) kto ustala kierunek drogi wojewódzkiej i czy może ona pominąć osadę, przez którą dotychczas przechodzi;

5) czy władze szkolne mogą zmusić władze gminne do budowania szkoły, nie jak chce gmina w środku wsi na placu $\frac{1}{4}$ morgi obszaru, lecz poza wsią, w lesie.

Odpowiedź: 1) Niema przepisów, zabraniających używania drutu kolczastego do ogrodzenia parceli przydrożnych; o ile szerokość drogi jest normalna i właściciel gruntu nie zagroził części burty drogi, to nie ma podstawy prawnej do zmuszenia go do zniesienia ogrodzenia, przesunięcia lub użycia do ogrodzenia innego materiału.

2) W drodze skargi sądowej przeciwko właścicielowi gruntu ogrodzonego; skarżący naturalnie musi udowodnić, że właściciel ogrodzenia jest winien, a nie np. pastuch bydła przez brak nadzoru nad powierzonym mu zwierzęciem.

3) do czasu utworzenia samorządu wojewódzkiego — powiatowe związki komunalne za pośrednictwem swych oddziałów drogowych.

4) Sieć drogi wojewódzkiej ustalają Rady Wojewódzkie, a zatwierdza Ministerstwo Robót Publicznych (okólnik Min. Robót Publ. z dn. 18 marca 1921 r. Nr. XII — 170 — Monitor Polski Nr. 76 z r. 1921). Przy zamianie drogi wojewódzkiej z gruntowej na bitą ze względów technicznych mogą być dokonane pewne zmiany jej dotychczasowego kierunku; plany budowy danej drogi zatwierdza Urząd Wojewódzki (Okręgowa Dyrekcja Robót Publ.) i zainteresowani w sprawie utrzymania, wzgl. zmiany dotychczasowego kierunku winni odnieść się w tej sprawie do Urzędu Wojewódzkiego za pośrednictwem Wydziału Powiatowego.

5) Plany budowy szkoły zatwierdza Kuratorjum odnośnego Okręgu Szkolnego; obecnie nowobudująca się szkoła winna mieć boisko; w danym wypadku, zapewne ze względu na niehygieniczne warunki, w jakich znajduje się gęsto zabudowana wieś, i na brak miejsca na boisko, władze szkolne odmawiają zatwierdzenia planu budowy szkoły, bez czego wogóle nie jest rzeczą możliwą przystąpienie do jej budowy.

13. *Pytanie:* Urząd gminy Łubin pow. Bielskiego zapytuje: czy zastępca wójta może być wybrany do sejmiku powiatowego.

Odpowiedź: Ze względu na treść art. 4 dekretu z dn. 5.XII 1918 r. (Dz. P. P. P. Nr. 19, p. 51) i art. 3 Dekretu z dn. 27.XI 1918 r. (Dz. P. P. P. Nr. 18, p. 48) nie, albowiem zastępca wójta nie jest członkiem Rady Gminnej; do sejmiku powiatowego mogą być wybrani tylko członkowie odnośnego kolegium, w skład którego wchodzi wójt i 12 członków i z pośród tych osób może jedynie być dokonany wybór (p. okólnik Ministerstwa Spr. Wewnętrznych z dn. 13 maja 1919 r. Nr. 316 — *Dzien. Urzęd. Min. Spr. Wewn.* Nr. 35, poz. 451).

H. i P.

14. *Pytanie:* Urząd gminy Naruszewo zapytuje, czy Urząd gminny jest obowiązany doręczać wezwania komornika adresatom, zamieszkałym w tamt. gminie, bezpłatnie?

Odpowiedź: Patrz Nr. 7 „Samorządu” z r. b. pyt. 1.

Ogłoszenia urzędowe związków komunalnych

WYDZIAŁ POWIATOWY W RADZYMINIE

ogłasza następujący

STATUT

o opłatach od umów o przeniesienie własności nieruchomości

§ 1.

Na zasadzie art. 13 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747) i art. 2 ustawy z dnia 31.VII 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 720) wprowadza się na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego pow. Radzyńskiego opłatę komunalną od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

§ 2.

Opłacie tej podlegają umowy o odpłatne przeniesienie własności nieruchomości, położonych na obszarze powiatowego związku, o ile te umowy nie podlegają podatkowi spadkowemu, lub od darowizn.

§ 3.

Opłata pobierana będzie na rzecz Radzyńskiego Powiatowego Związku Komunalnego w wysokości 2% sumy, która służy za podstawę wymiaru państwowej opłaty stemplowej (należytości).

Do uiszczenia tej opłaty obowiązany jest solidarnie zbywca i nabywca.

§ 4.

Wymiar i pobór opłaty uskutecznia Wydział Powiatowy, wzgl. Magistrat, który może ze swej strony upoważnić do tej czynności organa, pobierające państwową opłatę od umów o przeniesienie własności nieruchomości.

Za czynności tych organów przy wymiarze i poborze opłaty komunalnej może im być przyznane z funduszu związku komunalnego wynagrodzenie do wysokości 5% pobranej opłaty.

§ 5.

Płatnicy opłaty komunalnej w wypadku, gdy pobierana jest bezpośrednio przez Wydział Powiatowy, winni przedstawić temuż Wydziałowi Powiatowemu najdalej w ciągu dni 14 po sporządzeniu aktu i uiszczeniu opłaty państwowej wszystkie dane, dotyczące wymiaru tej opłaty. Wymiar opłaty komunalnej Wydział Powiatowy uskutecznia na podstawie powyższych danych tudzież innych danych, otrzymanych w sposób, przewidziany w art.

44 Ustawy z dn. 11.VIII 23 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747).

§ 6.

Wymierzoną przez Wydział Powiatowy opłatę komunalną winien płatnik uiszczyć do dni 14 po doręczeniu nakazu płatniczego. O ile zaś opłata pobierana jest przez organa uprawnione do poboru opłaty państwowej (§ 4) winna być uiszczona równocześnie z opłatą państwową.

§ 7.

Odwołanie w sprawach wymiaru opłaty wnosić należy w terminie i trybie przewidzianym w art. 48 ustawy z dn. 11.VIII 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747).

§ 8.

Nieuiszczenie opłaty we właściwym terminie pociąga za sobą obowiązek zapłaty odsetek i kar za zwłokę, oraz kosztów egzekucyjnych, określonych ustawą z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 73, poz. 721) i Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17-go maja 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 46, poz. 401).

§ 9.

Wykroczenia przeciwko przepisom o wymiarze i poborze opłaty podlegają karze do wysokości 345,9 zł., o ile wykroczenie nie jest karalne według art. 62 — 66 ustawy z dnia 11.VIII 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747).

§ 10.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Wydział Powiatowy.

§ 11.

Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą i po ogłoszeniu w „Samorządzie” za pośrednictwem Urzędów Gminnych i Magistratów.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego, Starosta
(—) *Eytner.*

Statut powyższy został zatwierdzony przez Pana Wojewodę w porozumieniu z Prezesem Izby Skarbowej w Warszawie reskryptem z dnia 20-go lipca 1927 r. L. S. M. 2783/1.

WYDZIAŁ POWIATOWY W RADZYMINIE

ogłasza następujący

S T A T U T

podatku od przedmiotów zbytku

Na podstawie art. 20 ust. 1 i art. 21 ust. 3 z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) wprowadza się na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego pow. Radzyńskiego podatek od posiadania przedmiotów zbytku.

§ 1.

Przedmiot opodatkowania stanowią: samochody osobowe, motocykle, rowery, karety, powozy, wolanty i t. p. ekwipaże resorowe, broń myśliwska i konie wierzchowe, służące do osobistego użytku i wygody osobistej.

§ 2.

Do uiszczenia podatku obowiązani są posiadacze przedmiotów, wymienionych w § 1.

§ 3.

Od podatku wolne są przedmioty zbytku, wymienione w § 1, które znajdują się w posiadaniu władz państwowych lub samorządowych, przedstawicieli państw obcych, oraz osób przyjezdnych, przebywających w obrębie gmin wiejskich pow. Radzyńskiego nie dłużej niż 4 tygodnie.

§ 4.

Podatek wynosi rocznie:

a) od samochodu osobowego	120 zł.
b) „ motocyklu	20 „
c) „ roweru	3 „
d) „ karety	60 „
e) „ powozu	40 „
f) „ wolantu	30 „
g) „ dębeltówki i sztuceru	25 „
h) „ każdego konia wierzchowego	40 „

Uwaga: Stawki podatku od samochodów należy różniczkować w zależności od siły nośnej, zaś stawki podatkowe od karek i innych ekwipaży w zależności od tego, czy ekwipaż jest jednokonny, czy parokonny.

§ 5.

Podatek płatny jest jednorazowo za cały rok.

§ 6.

Wymiar podatku uskutecznia Wydział Powiatowy na podstawie danych o liczbie przedmiotów, podlegających opodatkowaniu, które posiadacze tych przedmiotów obowiązani są zakomunikować Wydziałowi Powiatowemu w sposób, wskazany w przepisach wykonawczych do niniejszego statutu.

§ 7.

Celem kontroli podatku może Wydział Powiatowy żądać od właścicieli nieruchomości przedłożenia wykazu osób, posiadających przedmioty, podlegające opodatkowaniu.

§ 8.

Wydziałowi Powiatowemu przysługuje prawo w wyjątkowych wypadkach czynienia ulg wzgl. zupełnego zwolnienia przedmiotów od opodatkowania.

§ 9.

Zawiadomienie o wymiarze podatku następuje przez wyłożenie w lokalu Wydziału Powiatowego listy płatników ze wskazaniem liczby przedmiotów opodatkowania i przypadających kwot podatkowych, oraz przez publiczne obwieszczenie o wyłożeniu z oznaczeniem w nim terminu płatności podatku i środków prawnych.

§ 10.

Odwołania podlegają przepisom art. 48 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 11.

Nieuiszczenie podatku we właściwym terminie pociąga za sobą obowiązek zapłaty odsetek i kar za zwłokę, oraz kosztów egzekucyjnych, określonych ustawą z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721) i Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17-go maja 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 46, poz. 401).

§ 12.

Winni wykroczeń przeciwko postanowieniom niniejszego statutu podlegają karze porządkowej do wysokości 345,9 zł., o ile nie zachodzi przestępstwo karalne według art. 62—66 z dnia 11.VIII 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747).

§ 13.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Wydział Powiatowy.

§ 14.

Statut niniejszy wchodzi w życie po zatwierdzeniu go przez Władzę Nadzorczą i po ogłoszeniu w „Samorządzie“ i za pośrednictwem Urzędów Gminnych i Magistratów.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta
(—) *Eytrner*.

Statut niniejszy został uchwalony na posiedzeniu Sejmiku Powiatowego w dniu 9-m czerwca r. 1927 i zatwierdzony przez Pana Wojewodę Warszawskiego w porozumieniu z Prezesem Izby Skarbowej w Warszawie reskryptem z dnia 20-go lipca 1927 r. L. S. M. 2783/1.

Magistrat miasta Kobrynia

o g ł a s z a

K O N K U R S

na stanowisko miejskiego **lekarza weterynarji** w mieście Kobryniu (Województwo Poleskie).

Do posady tej przywiązane jest uposażenie według VIII grupy płac pracowników państwowych.

Kandydaci, reflektujący na powyższe stanowisko, winni przedłożyć następujące dokumenty w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach:

- 1) dowody wykształcenia,
- 2) zezwolenie na prawo praktyki lekarskiej,
- 3) dowód obywatelstwa Państwa Polskiego,
- 4) świadectwa z poprzedniej praktyki lekarskiej,
- 5) własnoręcznie napisany życiorys.

Termin składania ofert do dnia 15 października 1927 roku.

BURMISTRZ m. KOBRYNIA
(—) *M. Olszamowski.*

Wydział Powiatowy w Kielcach

o g ł a s z a

PRZETARG

na budowę drogi powiatowej Górno-Bozdentyn na przestrzeni od klm. 2,300 do klm. 7,500, wraz z budową mostów i przepustów na przestrzeni od klm. 0,000 do klm. 14,500.

Warunki budowy, plany i kosztorysy są do przeglądu w biurze Państwowego Zarządu Drogowego w Kielcach ul. Kościuszki 11 II p. codziennie od godz. 8-ej do 9-tej rano.

Termin wnoszenia ofert do dnia 21 września 1927 r.

Otwarcie ofert nastąpi w tym dniu o godz. 12-tej w Biurze Państwowego Zarządu Drogowego.

Kierownik Państwowego Zarządu Drogowego
w K I E L C A C H.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Urząd Wojewódzki — Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych w Kielcach ogłasza ponowny przetarg publiczny na wykonanie budowy mostu drewnianego kratowego systemu inż. Rechniewskiego 26 m. św. na drodze państwowej w Morawicy, w powiecie Kieleckim.

Oferty należy wnosić do Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych w Kielcach do dnia 22 września 1927 r. do godz. 11-ej przed południem.

Wszelkich informacji zasięgać można w Państwowym Zarządzie Drogowym w Kielcach, ul. Kościuszki I. 11, II-gie piętro w godzinach urzędowych, gdzie są do przejrzania warunki oferowania i wykonania budowy, oraz plany budowy.

Blіszsze warunki przetargu ogłoszone są w „Monitorze Polskim” i w „Dzienniku Urzędowym Województwa Kieleckiego”.

W Kielcach, dnia 7 września 1927 r.

Za Wojewodę
(—) *Krug,*
Dyrektor Robót Publicznych.

WYDAWNICTWA BIBLIOTEKI KOMUNALNEJ WENDEGO.

Rola Samorządu w rozwoju kolejek wąskotorowych i innych komunikacji miejscowych

Inż. B. Hummela.

Ubezpieczenia społeczne w Państwach Współczesnych

Edwarda Grabowskiego.

Polityka Polski Niepodległej

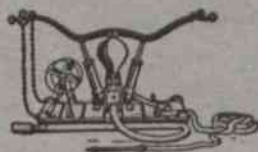
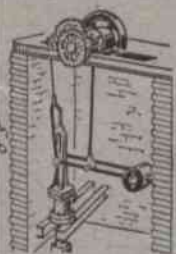
Stanisława Bukowieckiego.

w cenie 1 zł. 20 gr. za egzemplarz

Okazyjnie do nabycia

w Administracji tyg. „SAMORZĄD”,
Warszawa, ul. Świętokrzyska 13 m. 15.

czas. 13458/9/38

POMPY ręczne i transmisyjne, **POMPY** artezyjskie,

SIKAWKI,

węże, kaski, wogóle przyrządy przeciwpożarowe oraz beczki assenizacyjne

poleca
fabryka

Stanisława Trębickiego Warszawa, Kopernika 33. Tel. 10-30.

W „Bibliotece Samorządu“

UKAZAŁA SIĘ [NOWA PRACA] (p. t.

**DZIAŁALNOŚĆ SEJMIKU
SKIERNIEWICKIEGO**

Osiem lat pracy

W pracy tej WYDZIAŁ POWIATOWY na tle stosunków gospodarczych i kulturalnych powiatu dał dokładny obraz działalności Samorządu powiatu Skierniewickiego za okres od powstania Państwa Polskiego do końca roku 1926.

Wydawnictwo zawiera szereg ilustracji. Stron 117.

CENA po uprzednim wpłaceniu należności, wraz z przesyłką **2 zł. 30 gr.**, z przesyłką za zaliczeniem pocztowym **3 zł.**

ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE

Biurowisko Zjazdów Samorządu Ziemi
Warszawa, ul. Świętokrzyska 13 m. 15
KONTO w P. K. O. 51.177.

BUDUJMY POLSKĄ WIEŚ OGNIOTRWALE.

UDOSKONALONE (MASZYNY DO WYROBU:

DACHÓWKI cementowej,
PUSTAKÓW betonowych,
CEMBROWIN studziennych,
SŁUPÓW, RUR, PŁYT
chodnikowych
z piasku i cementu

BETONIARKI,
WOZY mieszkalne,
BECZKOWOZY do
polewania szosy

POLECA

FABRYKA MASZYN

Szkola średnia w Sokółce zbudowana z pustaków betonowych.

RZEWUSKI i S-ka Sp. Akc.
WARSZAWA, ULICA ORDYNACKA № 7

Fabryka taśm i aparatów szapirograficznych, stempli i pieczęci

„PRACA“

WILNO, ul. Niemiecka 3.
Istnieje od r. 1906.

Poleca po cenach konkurencyjnych najlepsze własnego wyrobu taśmy szapirograficzne pół-arkuszowe zł. 17.50, ditto cało-arkuszowe zł. 24.00 (długość taśmy 3 1/2 m.), kompletne aparaty szapirograficzne pół-arkuszowe zł. 48.00, ditto cało-arkuszowe zł. 60.00.

PIECZECIE KAUCZUKOWE okrągłe zł. 4.00 i 4.50, nagłówkowe zł. 4.00 i zł. 5.00, do podpisu zł. 1.00, 1.50 i 2.50, dla wpływającej korespondencji zł. 4.00, 5.00 i 6.00 i t. d. Wykonanie zamówień szybko i akuratnie. Cenniki na żądanie wysyłamy gratis.

Pośrednictwo Pracy.

Poszukuje posady pomocnika sekretarza gminnego, lub jakiegokolwiek innego zajęcia biurowego. Odpowiednie świadectwa szkolne prześle na żądanie. Łaskawe zgłoszenia proszę kierować pod adresem: wieś Niemiećce, gm. Kurozwęki, pow. Stopnicki, poczta Staszów, Władysław Malec.

**DRUKARNIA
ZRZESZENIA SAMORZĄDÓW
POWIATOWYCH**

W WARSZAWIE, ULICA LESZCZYŃSKA № 6.